

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: На седници Управног одбора РФ ПИО за председника УО поново изабран Данило Вујичић. Усвојен Извештај о финансијском пословању Фонда за период јануар – јун 2022. године

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

РЕИЗАБРАНИ ПРЕДСЕДНИК И ЗАМЕНИК ПРЕДСЕДНИКА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
факс: 2638-201

РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈВОДИНУ:

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарииа
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

ОТВОРЕНА ПЕТНАЕСТА ОЛИМПИЈАДА ТРЕЋЕГ ДОБА

За дружење и такмичење

Петнаеста олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба свечано је отворена 28. септембра 2022. године на Тргу променада у Врњачкој Бањи. Олимпијаду је отворила министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, проф. др Дарија Кисић, која је учесницима пожелела да уживају, да се друже и што више смеју.

Министарка Дарија Кисић отворила олимпијаду

– Када се овако окупљате, ви нам показујете како треба да се дружимо, да живимо у слози и како треба заједно да се смејемо. Много вам хвала на томе, изгледа да много тога још треба да учимо од вас – рекла је Кисић и додала да су знање и искуство наших најстаријих од великог значаја.

Министарка је поручила и да је треће доба златно доба и покретачка снага да Србија буде још боља и напреднија.

Свечаном отварању присуствовао је и заменик директора РФ ПИО др Александар Милошевић.

Пре почетка Олимпијаде, министарка Дарија Кисић учествовала је у раду округлог стола „Положај пензионера у Србији, повећање пензија“, где је још једном истакла да је држава посвећена унапређењу квалитета живота пензионера и њиховом бољем статусу.

Кисић је захвалила пензионерима што су имали велико разумевање за различите изазове са којима се држава суочавала, међу којима је била и финансијска консолидација, и подсетила да је држава Србија у више наврата повећавала пензије и исплаћивала једнократне помоћи. Истовремено је најавила да пензионере у Србији од 1. новембра очекује повећање пензија од девет одсто.

Истичући важност стабилности пензијског система, Кисић је подсетила да су пензије за категорију запослених, који чине 85 одсто укупног броја пензионера, у овој години више месеци исплаћиване из изворних прихода Фонда, без дотација из буџета Републике Србије, те да је то одличан показатељ доброг функционисања државе.

Министарка је додала и да је буџетом Републичког фонда ПИО за 2022. годину издвојено 650 милиона динара за финансирање трошкова рехабилитације корисника пензија у здравствено-стационарним установама и бањама, за финансирање културних и спортско-рекреативних манифестација, као и за солидарну помоћ корисницима са најнижим пензијама.

Након свечаног отварања Олимпијаде, министарка Кисић је посетила и изложбу сликарске и иконописачке колоније у хотелу „Бреза“.

У наредних неколико дана око 600 „репрезентативаца“ пензионерских организација у 110 екипа надметаће се у такмичењу штафета у брзом ходању, кошарци, фудбалу, пикаду и шаху.

Они ће, поред тога, бити и актери књижевног клуба, аудиције за избор талената трећег доба, а поред добре забаве, моћи ће да присуствују и међугенерацјском панелу „Остваривање друштвено корисног рада, очување природних ресурса и заштита животне средине“.

Наравно, као и увек све ће бити улепшано незаборавним дружењима и новим пријатељствима.

Милена Јовановић

ОДРЖАНА ПРВА СЕДНИЦА НОВОГ САЗИВА УПРАВНОГ ОДБОРА ФОНДА ПИО

Реизабрани председник и заменик председника

Нови сазив Управног одбора РФ ПИО одржао је 26. септембра прву, конститутивну седницу. На функцију в.д. председника Управног одбора Фонда, у двогодишњем мандату, једногласно је изабран Данило Вујичић, представник Владе Републике Србије, док ће функцију в.д. заменика председника УО Фонда обављати Весна Ковачевић Станковић, представница Уније послодаваца Србије. Изабрани вршиоци дужности председника и заменика председника на овим функцијама су били и у претходном сазиву, па су им чланови Управног одбора због успешног и одговорног рада поново указали поверење. Поред Данила Вујичића и Весне Ковачевић Станковић, Влада Републике Србије је за вршиоце дужности чланова Управног одбора Фонда именovala и Томислава Станковића, Марка Којића и Вука Вујановића. Када је реч о в.д. представника Савеза самосталних синдиката Србије, уместо Зорана Михаиловића именован је Љубислав Орбовић, а в.д. представника Савеза пензионера Србије остаје Милан Ненадић, који ту функцију обавља од фебруара ове године.

Реизабрани в.д. председника УО РФ ПИО, Данило Вујичић, захвалио је члановима на указаном поверењу и изразио наду да ће и овај изабрани тим наставити добро да ради.

– Ми смо у претходном периоду успели да дођемо у позицију да из сопствених средстава исплаћујемо пензије, што је данас најбитније – навео је Вујичић.

Добру сарадњу стручних служби Фонда и Управног одбора похвалио је и др Александар Милошевић, заменик директора РФ ПИО.

– Желим да захвалим члановима Управног одбора на досадашњој сарадњи и да новом

Са конститутивне седнице Управног одбора РФ ПИО

УО пожелим сву срећу и успех у раду и да сарађујемо бар као што смо сарађивали у прошлом сазиву, а надам се још и боље – рекао је др Милошевић.

Према одредбама Закона о ПИО, чланови Управног одбора именују се на период од четири године, док председника и заменика председника Управног одбор бира на две године.

На наредној седници УО, одржаној истог дана, усвојен је и Извештај о финансијском пословању РФ ПИО за период јануар – јун 2022. године. Финансијским планом Фонда за 2022. годину обезбеђена је редовна исплата права из ПИО, као и исплата једнократне новчане помоћи свим корисницима у висини од 20.000 динара у складу са Закључком Владе у фебруару ове године. Пензије и новчане накнаде усклађене су за 5,5 одсто почев од исплате за јануар 2022. године. Корисницима са примањима до 40.042,19 динара исплаћује се и новчани износ као увећање уз пензију.

У првих шест месеци укупни приходи и примања остварени су у износу од 398,50 милијарди динара, што је 50,44 одсто планираног износа, а у односу на

исти период претходне године виши су за 13,14 одсто. Изменама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање из децембра 2021, стопа доприноса за пензијско и инвалидско осигурање смањена је са 25,5 одсто на 25, смањењем стопе доприноса на терет послодавца на 11 одсто. У периоду јануар – јун 2022. године остварени су доприноси у износу од 318,9 милијарди динара. Трансфери из буџета на годишњем нивоу у 2022. години планирани су у износу од 125,5 милијарди динара. У процентима, планирано учешће трансфера из буџета у структури финансирања Фонда у 2022. години износи 15,9 одсто. У првих шест месеци износило је 19,5 одсто, а та промена у структури финансирања је привременог карактера и резултат је повлачења трансфера приликом исплате новчане помоћи почетком године. Посматрано на месечном нивоу, од марта текуће године, учешће трансфера из буџета се кретало око 11 одсто.

За исплату пензија корисницима из категорије запослених у периоду од маја до септембра није било потребно повлачити дотацију на име

недостајућих средстава за исплату пензија.

Расходи и издаци Фонда за 2022. годину планирани су у укупном износу од 789,97 милијарди динара. У периоду јануар – јун ови расходи извршени су у укупном износу од 400,6 милијарди динара, што је 50,7 одсто планираног износа (у овај проценат улази и исплата новчане помоћи у фебруару ове године).

Просечна пензија у периоду јануар – јун 2022. године износи 30.978 динара и виша је у односу на исти период претходне године номинално за 5,4 одсто.

– Наставља се тренд веће наплате доприноса и оно што је најзначајније јесте да ће бити ванредно усклађивање у новембарској исплати и редовно усклађивање које нас очекује од исплате за јануар 2022. Планирано је и повећање прихода за шест одсто за следећу годину што, самим тим, повећава и средства која Фонд издваја за друштвени стандард корисника, што је 0,1 одсто од планираних изворних прихода за текућу годину – рекла је Бојана Поповић, директорка Сектора за финансијске послове у РФ ПИО.

Јелена Томић

КОМЕМОРАТИВНЕ СВЕЧАНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У ГРЧКОЈ

Поносни на херојске претке

Раздобље великог страдања српског цивилног и војног становништва које је, исцрпљено дуготрајним маршевима, спас потражило на грчком јонском острву Крф, названо Крфска епопеја, представља један од најтрагичнијих и најсудбоноснијих периода новије националне историје. Врховна команда српске војске је 24. новембра 1915. године одлучила да се трупе повуку преко Црне Горе и Албаније на јадранско приморје јер је првобитни план повлачења моравском и вардарском долином

Српска делегација одала почаст нашим ратницима

Министарка спустила венца у „плаву гробницу“

према Солуну морао бити промењен због неочекиваног напада бугарске војске. После више од месец дана тешких маршева, по најтежем времену и беспућу, српска војска дошла је до Скадра, Драча и Валоне, одакле се, уз помоћ савезника, повукла на Крф, на којем се до априла 1916. године нашло 151.828 војника.

Први српски војник стао је на тло Крфа 23. септембра, на месту Гувија, где је постављено спомен-обележје како се не би заборавило. Много је српских гробова на Крфу. Споменик је постављен и ратницима Гвозденог пука у Ипосу, Дасија, војницима Дринске дивизије у Агиос Матеосу, Маузолеј преминулим српским ратницима на Виду, оближњем острву поред кога је гробница на отвореном мору, названа „плава гробница“.

– Србија никада неће заборавити страдање, патњу и жртву

српских јунака, ниједан гроб и ниједног војника који почива у „плавој гробници“ – поручила је министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Дарија Кисић, која је на острву Видо предводила централну државну комеморативну свечаност.

Церемонији је присуствовала и делегација Фонда ПИО коју је предводила директорка Драгана Калиновић, у оквиру које је била и група пензионера из Градске организације пензионера Београда.

Захваљујући несебичној помоћи становника Крфа српска војска успела је да преживи, да се оснажи и да буде јака за нове јурише ка слободи, ка отаџбини и ка коначној победи у Првом светском рату.

С великим поштовањем одата је почаст код споменика Јанису Јанулису у Агиос Матео-

су, који је дао своје имање да се на њему сахрањују преминули српски ратници и бригу о споменицима као завештање оставио својим потомцима.

Српска делегација је, предвођена министарком Кисић, присуствовала и комеморативној свечаности, одала пошту српским војницима и положила венце у комплексу српског Војног гробља Зејтинлик у Солуну, поводом 104 године од пробоја Солунског фронта, који се догодио 15. септембра 1918. године. Било је то доба великог страдања војника и цивила и велике победе коју су извојевали.

– Историја ће памтити огромну храброст српских војника, њихову велику љубав према отаџбини, велику жељу и вољу да се што пре врате на своја огњишта и да својој домовини донесу слободу. Зејтинлик је симбол страдања, али је и симбол јунаштва, слободе и љубави према домовини. Нека је вечна слава и хвала српским јунацима – рекла је министарка Кисић.

По окончању ратних дејстава одлучено је да се на заједничком гробљу Зејтинлик сахране сви погинули ратници на Солунском фронту. На Српском војничком гробљу Зејтинлик у Солуну сахрањено је 1.448, а у спомен-костурници Маузолеја још 5.580 српских ратника. Комплекс је подигнут на простору

на коме се од 1916. године налазила Главна болница српске војске. Српска држава је 1926. године формирала групу са задатком да прикупе посмртне остатке ратника са простора на коме су се водиле борбе на Солунском фронту. Групу је предводио Сава Михајловић, деда вишедеценијског чувара српског гробља Ђорђа Михајловића. Маузолеј са костурницом и капелом почео је да се гради 1933, а завршен је 1936. године, као дело архитекте Александра Васића, чију је идеју разрадио Рус Николај Краснов.

Комплекс је направљен од мермера и камена обрађеног и допремљеног из Србије, око српског гробља посађени су чемпреси чије су саднице донете са Хиландара и данас стоје као вечна стража палим ратницима, а мозаик у капели урадила је Гркиња Виола по мотивима средњовековних српских фресака. Српско гробље је централни део комплекса на Зејтинлику, где се осим њега налазе и гробља савезничких војски из Великог рата.

Српска делегација је одала почаст страдалим српским ратницима на Кајмакчалану, положени су венци и одата је почаст на споменику српским војницима у Егзоплатаносу и у Аридеи, као и у Поликастру код споменика Силама савезницима у Великом рату.

Јелица Тимотијевић

ИНВАЛИДСКА ПЕНЗИЈА

Другачије за војна лица и полицијске службенике

Године живота и потребан навршен стаж осигурања за одлазак у старосну или превремену старосну пензију тема су бројних полемика и размислања свих људи који планирају миран завршетак радне каријере. Инвалидска пензија често буде на маргинама тематских написа пошто остваривање права на инвалидску пензију за већину грађана и није очекиван, планиран начин престанка радних активности, односно – велика већина на крају своје каријере планира остваривање права на старосну пензију.

Право на инвалидску пензију остварује се у случају наступања осигураног случаја инвалидности, који постоји када код осигураника настане потпуни губитак радне способности због промена у здравственом стању које су проузроковане повредом на раду или ван рада, болешћу или професионалним обољењем, а које се не могу отклонити лечењем или медицинском рехабилитацијом. До измена прописа из 2003. године за остваривање права на инвалидску пензију код осигураника је требало да буде утврђен губитак радне способности само за обављање посла којим се тај осигураник у време медицинског вештачења бавио. Од 2003. године прописано је да за остваривање права на инвалидску пензију код осигураника мора да наступи потпуни губитак радне способности. То заправо значи да осигураник не може да настави са обављањем свог посла нити може да обавља било који други посао.

Само за професионална војна лица и полицијске службенике важе прописи који донекле личе на оне који су важали до 2003. године. Наиме, према одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, код професионалног војног лица инвалидност наступа у случају када

постоји потпуни губитак радне способности за професионалну војну службу, а код полицијског службеника када постоји потпуни губитак радне способности за професионално вршење полицијских послова. Имајући у виду специфичност и захтевност полицијске и војне службе, јасно је да је могуће да неко буде неспособан за такву професију, али да и даље може да обавља разне друге послове, односно да је критеријум за инвалидску пензију за „униформисана“ лица донекле блажи него за друге. Ово није једина разлика, али о томе ћемо нешто касније.

Осим наступања инвалидности, за остваривање права на инвалидску пензију потребно је испунити и услове који се односе на минимално трајање навршеног пензијског стажа. Закон као општи услов предвиђа да осигураник мора да наврши минимално пет година стажа осигурања да би остварио право на инвалидску пензију, али у случајевима када је инвалидност наступила у млађем животном добу тај услов може да буде нешто нижи. Тако је за осигуранике код којих

је губитак радне способности наступио до навршених 20 година живота, за инвалидску пензију довољна једна година стажа осигурања, за осигураника који има до 25 година живота потребне су две године, а за осигураника који у време настанка инвалидности има мање од 30 година живота, за инвалидску пензију потребно је три године навршеног пензијског стажа. Очигледно, услов стажа за остваривање права на инвалидску пензију знатно је нижи од оног који је прописан за старосну пензију. Имајући у виду да је наступање осигураног случаја инвалидности знатно неизвесније од осигураног случаја старости, као и да је могуће да до обољења или повређивања дође изненада и у млађем животном добу, на овај начин осигураницима се пружа сигурност да им због инвалидности неће бити угрожена животна егзистенција.

Висина инвалидске пензије одређује се на исти начин као и висина старосне пензије, односно на месечни износ утичу трајање укупног пензијског стажа, као и остварене зараде и

накнаде зараде у периоду рада. Међутим, при утврђивању висине инвалидске пензије укупно навршен пензијски стаж увећава се за одређен проценат у односу на навршене године живота на дан утврђеног губитка радне способности. Из тог разлога месечни износ инвалидске пензије обично је нешто виши од онога који би осигураник за исти стаж осигурања имао да је остварио право на старосну пензију. У случајевима осигураника код којих је инвалидност наступила као последица повреде на раду или професионалног обољења, навршен стаж осигурања се рачуна у трајању од 40 година.

Као што је већ поменуто, разлика у категорији инвалидности код професионалних војних лица и полицијских службеника са једне и осталих осигураника са друге стране није од значаја само при утврђивању права, већ и у даљем коришћењу инвалидске пензије. Професионална војна лица и полицијски службеници за време коришћења инвалидске пензије могу да раде на било којим пословима, али не могу да се врате у своју службу.

Правна помоћ на лицу

Остали инвалидски пензионери немају ту могућност, односно у случају да уђу у осигурање они могу да буду позвани на контролни преглед – поновну оцену радне способности да би се преиспитала раније утврђена инвалидност. Изузетак су корисници инвалидске пензије који обављају привремене и повремене послове или су ангажовани по уговору о делу, а за који се не позивају на контролни преглед.

У случају да је осигураник који остварује право на инвалидску пензију радио и у иностранству, у некој од држава са којима Република Србија има закључен споразум о социјалном осигурању, Фонд ПИО ће по окончању поступка у Србији доставити иностраном носиоцу сву документацију потребну за оцену радне способности према правним прописима друге државе. Наравно, како се правни прописи разликују, чињеница да је неко лице остварило право на инвалидску пензију у Србији не значи увек да ће и друга држава признати то право по својим прописима. У случају остваривања права на инвалидску пензију у иностранству корисници би обавезно требало да се распитају о обавезама према правним прописима државе чију пензију користе, нарочито у погледу поновног уласка у осигурање.

Затеченим корисницима права по основу II и III категорије инвалидности, преостале радне способности, који су то право остварили по прописима који су важили до 2003. године, у случају да им осигурање престане без њихове воље или кривице, након времена за које припада право на новчану накнаду за незапосленост, одређује се инвалидска пензија у висини половине пуне инвалидске пензије. Овако одређена инвалидска пензија има карактер новчане накнаде а не пензије, па корисници тако одређене инвалидске пензије немају сва права која имају други пензионери. Између осталог, право на накнаду престаје са даном поновног уласка у осигурање, а исплата накнаде се наставља по престанку тог осигурања само у случају да је оно престало без воље или кривице осигураника.

Мирослав Мирић

Атмосфера са дана разговора у Београду

После двогодишње паузе изазване пандемијом, Србија је поново била домаћин Дана разговора са Немачком. Овог пута саветодавни дани одржани су 13. септембра у Филијали ПИО Фонда у Ћуприји и 14. септембра у Служби I Филијале за град Београд, на Новом Београду. Грађани су благовремено били обавештени о одржавању саветовања. Немачки Завод за пензијско осигурање је, као и увек, слао позиве на адресе осигураника који имају стаж у Немачкој, а Фонд ПИО је преко средстава информисања на време обавестио грађане о одржавању саветодавних дана. Обавештења су истакнута и у свим организационим јединицама, на сајту РФ ПИО и друштвеним мрежама.

Првог дана саветовања у Ћуприји српски тим стручњака представљали су Предраг Марковић, шеф Одсека за међународну сарадњу, послове ЕУ интеграција и праћење уредаба ЕУ, и референти Јелена Чукић, Иван Гаљак и Неда Мишић. Саветодавци из немачког Завода били су Моника Ковачић, Мирјана Сучић и Дирк Отремба. Савет је затражило двадесетак грађана, углавном из Ћуприје и околине, мада је било и странака из других места. Као и обично, саветовање је протекло по плану и без икаквих проблема на обострано задовољство грађана и саветодаваца.

Другог дана разговора, у Београду, интересовање је, као и увек до сада, било изузетно велико, те је радно време продужено до 18 часова

да би сви грађани били примљени. У Београду је одговор и савет затражило седамдесетак странака, а питања су била уобичајена и најчешће су се односила на услове за остваривање права на пензију, на обавештења о стажу у Немачкој, исплату пензија... Било је и питања о породичној пензији, пресељењу пензије за странке које су се вратиле да живе у Србији, повраћају доприноса за оне који имају мање од пет година стажа у Немачкој (што је тамо основни услов за остваривање права на пензију), док су грађани који су већ поднели захтев за пензију желели да провере статус предмета. Стручни тим је био у истом саставу као у Ћуприји.

Према речима Предрага Марковића, саветодавни дани су, и поред великог броја стра-

Представници РФ ПИО на првој Олимпијади београдских пензионера

Прва београдска олимпијада спорта и рекреације пензионера одржана је 6. септембра на Ади Циганлији. Поред челника града, Савеза пензионера Србије (САПЕНС) и Градске организације пензионера Београда, такмичара и бројних гостију, отварању Олимпијаде присуствовали су и представници Фонда ПИО, председник Управног одбора РФ ПИО, Данило Вујичић, и директорка Сектора за односе с јавношћу, Јелица Тимотијевић, на слици са председником САПЕНС-а, проф. др Андрејем Савићем.

Г. О.

Места

Анкета каже странке задовољне

Странке су имале прилику и да учествују у добровољној, анонимној анкети коју је организовао Сектор за односе с јавношћу, а коју је већина радо попунила (50 корисника је одговорило на питања из анкете). За дане разговора већина странака је сазнала из позивног писма, са сајта Фонда ПИО (www.pio.rs), из медија и путем друштвених мрежа. Осамдесет четири одсто испитаника је одговорило да су добили потребне информације и савете, а безмало сви (чак 97 одсто) изјавили су да су веома задовољни љубазношћу запослених и организацијом саветовања.

нака, протекли у најбољем реду и одличној атмосфери, а организација је била на највишем нивоу. Марковић је истакао како су, поред пружања правне помоћи грађанима, ови сусрети изузетно важни и за саме референте јер им омогућавају да размене ургенције и реше спорна питања у одређеним предметима у циљу што бржег окончања тих поступака.

– Ово је сјајна пракса која ојачава сарадњу и омогућава размену знања и искуства са колегама из пензијских фондова других држава, коју свакако

Српски и немачки саветодавни тим

треба наставити и у наредном периоду – нагласио је Предраг Марковић.

Немачки саветодавци су такође били веома задовољни начином на који је све прошло, а посебно су нагласили изузетну колегијалност и гостопримство српских домаћина. Задовољне су биле и странке, које су имале само речи хвале за читаву организацију, а нарочито су похвалиле ефикасност и љубазност како саветодаваца тако и осталих учесника саветовања.

– Први пут сам дошла на саветовање и презадовољна сам. Ово је стварно феноменално! Већ дуго размишљам о начину на који да дођем до потребних информација. Мислила сам да директно позovem немачки Завод, али иако говорим немачки била сам у страху да нећу успети све да разумем. Саветница је била дивна, не само да смо добили све потребне одговоре већ и неке предлоге којима се нисмо ни надали. Апсолутно сам одушевљена и организацијом и љубазношћу свих – рекла је Јасна Дрочић из Београда, која је са супругом дошла да се распита о остваривању права на немачку пензију.

У јулу одржани дани разговора у Минхену

Пре ових сусрета у септембру, саветодавни дани представника фондова за пензијско осигурање Србије и Немачке одржани су 12. и 13. јула у Минхену. Саветодавци су примили више од 100 странака различите структуре у погледу година живота и стажа осигурања. Највише је било младих људи, осигураника – чак 90 одсто.

Већина питања странака упућена нашим саветодавцима односила су се на добијање потврда о стажу у Србији, признавање стажа из Србије и све што је везано за услове за остваривање права на пензију. Најчешћа питања која су постављана немачким представницима односила су се на неке специфичности њихових прописа као што су прописи везани за додатни рад и за доказе о школовању, односно степен стручне спреме. Немачки фонд често шаље упитнике осигураницима чим уђу у осигурање, а када добију информацију од странке, обраћају се српском Фонду ПИО службеним путем, те странка не мора да контактира и наш Фонд. Дани разговара су били драгоцене искуство за представнике српског фонда и прилика да сазнају које су најчешће недоумице наших грађана у Немачкој, али и да чују које новине уводи немачки носилац осигурања како би ту информацију могли да пруже странкама.

Слични су утисци и Санде Беадер која је пријатно изненађена добијеним информацијама али и брзином и начином на који је све функционисало.

– Нисам ни знала да већ сада могу да поднесем захтев за превремену немачку пензију. Чекала бих до 67. године да данас

нисам дошла на саветовање – закључила је Санда.

Дани разговора су и више него испунили очекивање свих учесника. Сви су сагласни да традиција оваквог вида пружања правне помоћи треба да се настави и убудуће.

Драгана Лукић Лазовић

Нова директорка Сектора за правне и опште послове

Почетком августа 2022. године за директора Сектора за правне и опште послове именована је Вања Цуцић Јовановић. Рођена је 1987. године у Београду, где је завршила основну школу и Шесту београдску гимназију, а након тога основне и мастер студије на Правном факултету Уни-

верзитета у Београду. Претходно радно искуство стекла је у Правном сектору Јавног предузећа за газдовање шумама „Србијашуме“, у периоду од 2011. године до маја ове године. У наведеном периоду положила је правосудни испит. Течно говори енглески језик и служи се француским језиком.

У Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање Вања се запослила 23. маја ове године на месту начелнице Одељења за нормативну делатност у Сектору за правне и опште послове. Вања воли адреналинске спортове, удата је и има троје деце.

Г. О. Вања Цуцић Јовановић

Ниш: промовисан здрав вид превоза

У оквиру Европске недеље мобилности у Нишу је организован дефиле нишких бициклиста који је окупио више стотина љубитеља бициклизма. Поред најмлађих и гостију из иностранства, било је и много седамдесетогодишњака који су успешно савладали руту дугу девет километара.

Сваке године од 16. до 22. септембра одржава се Европска недеља мобилности. Манифестацију у Нишу организовали су град Ниш, Удружење бициклиста „Караван тим“ и ЕУ инфо кутак Ниш.

Према речима организатора, циљ је да се пошаље порука о потреби растерећења градског језгра од возила и да се да предност бициклистима, пешацима и свему што је здрава алтернатива.

Из Удружења бициклиста „Караван тим“ истичу да је један од циљева манифестације да се покаже да је бицикл превозно средство које може да се користи у свим условима уз адекватну опрему. Предуслов за то је, наравно, добра инфраструктура како би се људи осећали безбедно у саобраћају.

Нови Сад: ауто-мото берза

Четврта Ауто-мото берза одржана је од 16. до 18. септембра на Новосадском сајму. Циљ манифестације је промоција аутомобилизма и повезивање потенцијалних купаца и продаваца половних возила на једном месту и што једноставније. Манифестацију су организовали Савез возача Војводине и Новосадски сајам, уз подршку града Новог Сада.

Берзу је отворио помоћник директора Агенције за безбедност саобраћаја Републике Србије, Слободан Карличић, који је рекао да ће Агенција увек подржавати догађаје који имају додирне тачке са возилима и са саобраћајем.

Председник Савеза возача Војводине и организатор Ауто-мото берзе, Марко Топо, нагласио је да суштина одржавања ове приредбе није економска или трговинска, него је суштина у – социјалном моменту. Сви они који чине мото свет кроз ову манифестацију имају прилику да се прикажу, представе оно што раде, да се чује њихов глас, њихови проблеми, њихови пројекти, рекао је Топо.

Рашки у част

Пригодним програмом и свечаном седницом 17. септембра обележен је Дан општине Рашка.

Тродневна прослава почела је 16. септембра увече промоцијом фото-монографије др Радослава Павловића и књиге „Нема више“ Радослава Ратка Новаковића. Традиционално окупљање грађана под слоганом „Граду на дар“ организовано је сутрадан у градском парку. На изложбено-продајним штандовима произвођачи хране и пића, руковођина и других уметнина пренели су традицију свог краја, спортски клубови су показали своје вештине и умеће, а све је било пропраћено игром фолклорног ансамбла.

На свечаној седници СО Рашка у сали Дома културе уручене су бројне награде и признања. Звање почасног грађанина општине додељено је Милораду Вељовићу, првом директору полиције РС, за залагање за очување стабилне ситуације, а Повеља за 30 година успешног рада припала је Центру за културу, образовање и информисање „Градац“. Најбољи ученици, студенти и спортисти награђени су са по 50.000 динара.

Вече је завршено у добром расположењу и ритму наступима бенда ДеСад и Тонија Цетинског, који су и поред упорне кише били врло добро посећени.

Позоришном представом за децу „Ко природу прља, има да надрља“ овогодишња прослава је приведена крају.

Сваки 17. септембар становнике града у долини Ибра подсети на 1845. годину када је кнез Александар Карађорђевић донео решење о оснивању вароши.

Награђени најбољи пољопривредници

Власник најбољег пољопривредног газдинства Србије је Александар Жилић, пољопривредник из Мартинаца, крај Сремске Митровице. Он је победник овогодишњег избора за најбоље пољопривредно газдинство који, у циљу промоције и подстицаја ове привредне гране, организују Српско удружење младих пољопривредника – СУМП и Привредна комора Војводине. За најбољег пољопривредника проглашен је Радивој Лагунцин из Иђоша код Кикинде.

Александар Жилић и његова супруга Марија последњих шест година се баве производњом сира и добитници су три Велике златне медаље на Пољопривредном сајму у Новом Саду, док Радивој Лагунцин, у оквиру породичног газдинства, већ 15 година ради на производњи садница за пошумљавање и украсних садница за баште.

Најбољем младом пољопривреднику поред признања уручен је и чек од 300.000 динара. Првопласирано пољопривредно газдинство је награђено са пола милиона динара, плакетом и златним српским дукатом, док су друга два места потпомогнута са 300.000 и 200.000 динара.

НЗС: потребни трговци, правници, економисти

Током прве фазе програма „Моја прва плата“, која је завршена 22. септембра, око 5.000 послодаваца огласило је 8.200 радних места и исказало интересовање за близу 12.000 незапослених.

Највише захтева поднето је у Београду и Новом Пазару, следе Ниш, Нови Сад, Крагујевац и Јагодина. Показало се да недостају административни радници, трговци, правници и економисти, а што се профила тиче предњачи средња школа. Осим тога у дефициту смо са књиговођама, рачуновођама, конобарима, медицинским сестрама и васпитачицама.

Из Националне службе за запошљавање (НЗС) подсећају младе без искуства старости до 30 година да је друга фаза резервисана за њих и да могу да аплицирају од 3. до 31. октобра.

Програм спроводи НЗС с циљем подстицања запошљавања младих и као вид подршке послодавцима да упознају нови кадар. Очекује се да ће око 10.000 незапослених након завршетка овог програма наћи своје место у приватном или јавном сектору.

Просечна зарада у јулу – 73.114 динара

Просечна месечна нето плата у Србији за јул 2022. године износила је 73.114 динара, а просечна бруто зарада била је 100.937 динара, објавио је Републички завод за статистику (РЗС).

У поређењу са истим месецом прошле године, просечна бруто и нето зараде за јул су номинално биле више за 13 одсто, а реално за 0,2 процента.

Јулска медијална нето зарада износила је 56.000 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Бруто и нето зараде у Србији су у периоду јануар–јул 2022. године порасле за 13,4 одсто номинално, односно за 3,0 одсто реално, у односу на исти период прошле године.

Рудник: изложба старих инструмената

У Дому културе на Руднику 16. септембра је отворена занимљива и несвакидашња изложба старих музичких инструмената „Народни инструменти Рудничко-таковског краја“.

Међу експонатима су неки изузетно занимљиви примерци. Изложене су, на пример, гусле од војничког шлема које је у болници у Бизерти 1916. године направио непознати војник инвалид. Још један од занимљивих инструмената је фрула од дреновог дрвета коју је 1911. направио Светозар Колебановић из Липовца, подно Опленца. Са њом је Александар Мијаиловић, из Драгоља са Рудника, отишао у рат.

Гусле и фрула су заједно са српским војницима прошле Солунски фронт и сада су у поставци Етнографског музеја у Београду.

Аутор ове изложбе је Мирослав Митровић, а значајну подршку њеној реализацији дали су „Рудник и флотација Рудник“ и Културни центар из Горњег Милановца.

Трстеник: обука за геронтодомаћице

Удружење „Женска иницијатива“ из Трстеника организовало је стручно оспособљавање жена за рад са старијим лицима, у оквиру пројекта „Запошљавање путем стручне праксе, инклузија Рома и других маргинализованих група“. Ово је једна од пројектних активности овог удружења, коју је подржала Немачка организација за међународну сарадњу – ГИЗ. На овај начин 20 геронтодомаћица из општина Ћићевац и Трстеник завршило је акредитовану обуку, каже Весна Милосављевић из „Женске иницијативе“.

Полазнице су после завршене обуке добиле сертификате и оспособљене су да обављају услугу помоћи у кући. Програм је обухватио едукацију и образовање из области основне неге, као и учење вештина комуникације са старим лицима. Неке од геронтодомаћица већ су почеле да раде, јер је за овом струком повећана тражња.

Прокупље: помоћ у кући за старије

Град Прокупље у области социјалне заштите наставља да финансира услугу „Лични пратилац детета“, а од септембра је покренута и услуга „Помоћ у кући“ која је намењена старијим особама и особама са инвалидитетом. Овај посао је, након поступка јавне набавке, поверен удружењу „Инклузија данас“ из Прокупља.

Александра Марковић, руководилац услуге, појашњава да ће се до краја децембра у Прокупљу и околним селима спроводити и услуга социјалне заштите „Помоћ у кући“.

Посао обавља 11 неговатеља и четворо помоћних радника који су завршили акредитовану обуку. Они од септембра обилазе самачка старачка домаћинства, помажући им у набавци лекова, спремању хране, куповини намирница и слично, према списку који је сачинио Центар за социјални рад.

Средства за реализацију услуга „Лични пратилац детета“ и „Помоћ у кући“ обезбеђена су из буџета града Прокупља и пружаће се до краја ове године. Заинтересовани грађани Прокупља могу да добију више информација у просторијама „Инклузије данас“, у згради Дома културе.

Награда за младе врњачке кулинаре

Титулу свеобухватног победника овогодишње лесковачке Роштиљијаде освојила је Угоститељско-туристичка школа из Врњачке Бање. На јубиларној, десетој манифестацији врњачку школу представљали су Анђела Шућуровић и Милан Богдановић, ученици четврте године кулинарских техничара, предвођени наставницом куварства, Миланком Милосављевић (на слици).

Врњчани су у Лесковцу освојили прво место за израду ћевапа и друго место за иновацију, односно јело по избору, а припремали су „Домаћински врт“ састављен од свињског и пилећег филеа са прилозима, и на тај начин наставили традицију досадашњих генерација које су на бројним такмичењима прославили своју школу и врњачку општину.

– Наши ученици су у такмичењу мајстора роштиља показали изузетно знање и умешност, али и колегијалност, добили су низ комплимената и похвала и Платету свеукупног победника Роштиљијаде – поносна је Миланка Милосављевић.

Овај успех води их директно на струковне студије без полагања пријемних испита. Следеће такмичење на коме ће учествовати је манифестација „Српска трпеза“ у Београду.

РАЗГОВОР СА АНДРЕЈОМ САВИЋЕМ, ПРЕДСЕДНИКОМ САПЕНС-а И ПТД СРБИЈЕ

Подршка активном и квалитетном старењу

Када овај број „Гласа осигураника“ буде у рукама читалаца, у Врњачкој Бањи увелико ће бити у току 15. Олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба. То је био повод за разговор са Андрејом Савићем, председником Савеза пензионера Србије и Покрета трећег доба Србије.

Да ли је ово највеће спортско надметање пензионера након две пандемијске године доживело неке промене у организацији или пропозицијама?

– Културне и спортско-рекреативне делатности под називом 15. Олимпијада спорта, здравља и културе одржавају се крајем септембра и почетком октобра ове године. У питању је традиционална манифестација корисника пензија која је профилисана као финале републичких рекреативних надметања, уз бројне и разноврсне културне и здравствене активности које заокружују корпус области од значаја за наше најстарије суграђане. Пандемија је утицала на то да се преиспита изворни концепт, сагледају искуствене недоречености и изврши прилагођавање новонасталим условима. Уместо једне хипермасовне манифестације уведени је регионални ниво (покрајински, окружни, градски, општински) као квалификациони филтер, чиме је захваћено око 10.000 пензионера плус око 600 финалиста. Тиме је знатно проширена база учесника, али је и систем културних активности квалитативно подигнут јер су, поред књижевних и ликовних стваралаца, уведени први пут ревијални концерти фолклорних ансамбала и хорова.

Јасно је какве предности за старије може да има афирмација и ширење спортских активности на регионалне и локалне нивое. Да ли сте задовољни одзивом учесника, односно да ли такву мрежу

Андреја Савић, председник САПЕНС-а и ПТД Србије

манифестација можемо очекивати и убудуће?

– Свакако. Организовати надметања на нивоу 24 округа, града Београда, затим у Војводини и на КиМ, био је врло захтеван посао Савеза пензионера Србије, али су и допринели свих регионалних организатора за сваку похвалу. Тамо где смо успели да анимирамо локалну заједницу квалитет је био подигнут до највишег нивоа и представљао је догађај дана за такве средине. Овакав модификовани концепт је показао несумњиве резултате и надам се да смо на добром путу да сачувамо ову јединствену манифестацију од републичког значаја.

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, познато је, пружа најширу подршку пензионерима, њиховим организацијама и активностима, у складу са Правилником о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО. Да ли је САПЕНС задовољан сарадњом са Фондом?

– Тачка ослонца је Правилник о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО. Менаџмент Фонда је испољио слух у прихватању културних и спортско-рекреативних делатности као важног садржаја подршке пензионерима, попут упућивања најугроженијих на бањски опоравак и солидарне помоћи

најсиромашнијим пензионери-ма. Ова манифестација је препозната и од стране председника државе као покровитеља, као и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, затим Министарства културе и информисања, Министарства омладине и спорта, савеза спорта и др. Треба истаћи посебно улогу РФ ПИО и пензионерских организација Савеза пензионера Србије и УПС „Независност“ који делују као поуздани партнери Фонда. Захвалност дугујемо и бројним спонзорима, а посебно Банци Поштанска штедионица чије услуге користи велики број пензионера и са којом имамо споразум о стратешкој сарадњи. Када је у питању инструкторска и стручно-практична реализација финалне манифестације, задужен је, уз мониторинг САПЕНС-а, Покрет трећег доба Србије.

Прошлог месеца сте, са представницима још два пензионерска удружења, разговарали са премијерком Аном Брнабић и министрима Даријом Кисић и Синишом Малим. Чему се пензионери могу надати када је реч о очувању и побољшању њиховог живот-ног стандарда?

– Сама чињеница да је, попут Социјално-економског савета по питању Закона о раду, отворен простор за сличан социјални дијалог у области система пензиј-

ско-инвалидског осигурања, значи да је коначно учињен помак и да постоји свест о потреби другачијег уређења једне од фундаменталних области која је вишедеценијски урушавана. Тренутак нам не иде у прилог због глобалне геополитичке и економске неизвесности која је можда најтежа после Другог светског рата, али су, са наше стране, припремљене валидне анализе и елаборати у свим сегментима система ПИО, који ће бити детаљно разматране на мешовитој комисији за праћење и примену прописа у овој области.

Као што се на састанку у Влади није могло детаљније разговарати о бројним сегментима система ПИО, тако је немогуће и у овом разговору све подробније појаснити. Ипак, да набројим нека од тих важних питања: усклађивање пензија до краја ове и почетком идуће године – Влада је најавила повећање пензија 1. новембра ове године од девет одсто и 1. јануара 2023. од 12 одсто, што кумулативно чини повећање веће од 20 процената; затим – како у оквиру пројекције до 2025. доћи до циља да просечне пензије досегну 455 евра, ако просечна зарада буде износила 1.000 евра; како кориговати „швајцарску формулу“ која би зауставила пад пензија; како решити укидање казних поена од 0,34 одсто за сваки месец који недостаје до пуног старосног услова за све пензионере – губитнике транзиције приликом стечаја и гашења фирми; те како изнаћи начин да се изврши надокнада оним пензионерима што им је током фискалне консолидације у периоду 2014–2018. одузето кроз смањења висине пензија и друго.

Свестан сам да ово може изгледати као инвентар жеља, али су то пројектовани оквири у којима се креће активност изворних заступника пензионерске популације.

М. Јовановић

Вешти на терену, срчани у бодрењу

Олимпијаду отворио градоначелник Београда Александар Шапић

Прва београдска Олимпијада спорта и рекреације пензионера одржана је 6. септембра ове године на Ади Циганлији. Олимпијаду је организовала Градска организација пензионера (ГОП) Београд. Отварању Олимпијаде присуствовали су представници Градске управе, Савеза пензионера Србије, као и председник Управног одбора РФ ПИО, Данило Вујичић, и директорка Сектора за односе с јавношћу, Јелица Тимотијевић. Прву Олимпијаду пензионера Београда, која представља и својеврстан меморијал дугогодишњем председнику ГОП-а Василију Белобрковићу, отво-

рио је градоначелник Београда Александар Шапић, а посебан допринос атмосфери дали су чланови децејг хора РТС-а Колибри, који су отпевали химну Републике Србије.

Да су године само број, показали су најстарији грађани како вештим сналажењем на терену, тако и жустрим бодрењем са трибина. Београдски пензионери исказали су не само вештину, већ и спортски дух, али и то да увек треба бити уз свој тим, и кад побеђује и кад губи.

Око сто седамдесет такмичара, подељених у тридесет и пет екипа, такмичило се у пет дисциплина: фудбал, кошарка, пикадо, штафета и шах. Свеу-

купни победник Олимпијаде је Удружење пензионера Савезног министарства унутрашњих послова, на другом месту је Удружење пензионера општине Нови Београд, док је треће место освојила ГОП Ниш. Бројним организацијама и појединцима су, у знак захвалности за допринос који су пружили организацији Олимпијаде, уручене захвалнице, а посебне плакете су добили градоначелник Александар Шапић и председник Савеза пензионера Србије, проф. др Андреја Савић.

– Ове године организујемо петнаесту Олимпијаду спорта, здравља и културе трећег доба Србије, коју смо концепциј-

ски мало другачије поставили па је акценат на 23 округа, две покрајине и на граду Београду, а финална манифестација одржава се традиционално у Врњачкој Бањи. Надам се да ће ова манифестација од националног значаја заиста бити круна бројних догађања широм Србије – истакао је проф. др Андреја Савић.

Ружица Белановић, председница ГОП Београд, изјавила је да је прва београдска Олимпијада спорта и рекреације пензионера уједно и квалификациона за олимпијаду у Врњачкој Бањи, као и да је у плану да се одржава и убудуће.

Драгана Лукић Лазовић

У СУСРЕТ 20. ФЕСТИВАЛУ СТВАРАЛАШТВА СТАРИЈИХ „ЗЛАТНО ДОБА 2022”

Поетски конкурс за јубилеј

У оквиру програма XX Фестивала стваралаштва старијих „Златно доба” Дневни центри и клубови за старије Геронтолошког центра Београд и ове године су расписали поетски конкурс за сениоре.

Право учешћа на конкурсима имају сва лица од 60 година и старија, која живе на подручју Београда, уз услов да нису чланови Удружења књижевника Србије.

Учесници конкурса могу да доставе највише до две необјављене песме настале у „златном добу живота”, уз услов да нису дуже од 25 стихова.

Песме се достављају у три примерка и потписују – шифром.

Уколико учесник конкурса доставља две песме, сваку потписује истом шифром и шаље их у једној коверти. Решење шифре са подацима: име и презиме, година рођења, адреса и број телефона доставља се у посебној, затвореној коверти и уз приложени песнички рад.

Конкурс је отворен до 14. октобра, а радови се достављају на адресу: РЈ „Дневни центри и клубови”, Марије Бурсаћ 49, 11080 Земун, са назнаком „За поетски конкурс”.

Песници који су написали своју прву песму ове године, на послатој песми то посебно назначују. Радови се не враћају ауторима.

Најуспешнијим песницима биће додељене награде и признања. За додатне информације заинтересовани могу да позову број телефона 062/806-5583.

Г. О.

ДОДЕЉЕНА СРЕДСТВА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА РОМА У АП ВОЈВОДИНИ

Подршка интеграцији Рома

Покрајински секретар за социјалну политику, демографију и равноправност полова, Предраг Вулетић, поделио је крајем августа уговоре представницима локалних самоуправа, центара за социјални рад и удружења грађана с циљем унапређења положаја Рома у АП Војводини.

Ови уговори омогућиће издвајање средстава за удружења грађана, ангажовање координатора за ромска питања при центрима за социјални рад и доделу бесповратних средстава градовима и општинама у АП Војводини за суфинансирање израде акционих планова за унапређење положаја Рома у области становања. Све то ће допринети њиховом оснаживању, подизању јавне свести и њиховој интеграцији, пре свега на локалном нивоу.

Бесповратна средства су додељена по основу три завршена конкурса ресорног Секретаријата. Конкретно, Конкурса за доделу бесповратних средстава градовима и општинама са територије АП Војводине за суфинансирање израде локалних акционих планова за унапређење положаја Рома и реализацију локалних акционих планова за унапређење положаја Рома из области становања у износу од 2.450.000 динара. Затим, Конкурса за доделу бесповратних средстава центрима за социјални рад са територије АП Војводине за финансирање ангажовања

Покрајински секретар Предраг Вулетић (у средини) са потписницима уговора

координатора за ромска питања у износу од 2.500.000 динара. На крају, и Конкурса за доделу бесповратних средстава удружењима грађана за финансирање пројеката у области унапређења положаја Рома и Ромкиња у износу од 4.000.000 динара.

– Будући да су проблеми ромске популације остављени локалним самоуправама да их процене и нађу решење, пројектима и суфинансирањем покушавамо да мотивишемо и оснажимо локалне самоуправе на њихово адекватно решавање, односно остваривање и заштиту права лица ромске националности. Остваривање тих циљева реализује се у институционалним и ванституционалним оквирима – казао је овим поводом покрајински секретар Предраг Вулетић.

Такође, истакао је да су средства која су одређена и додељена овом приликом резултат сталних анализа стања и потреба у локалним самоуправама, нарочито у погледу израде и реализације локалних акционих планова у области становања, као и запошљавања координатора за ромска питања.

Посебно су планирани и програми намењени финансирању удружења грађана с циљем интеграције Рома и Ромкиња у друштвене токове, оснаживања ромских лидера, подршка у вези са обукама ради лакше проналажења посла, стицања нових знања и вештина, као и промовисања предузетништва код Рома и Ромкиња.

М. Мектеровић

ПОКРАЈИНА СУФИНАНСИРА ОДРЖАВАЊЕ ТРАДИЦИОНАЛНИХ МАНИФЕСТАЦИЈА

Промоција сеоских средина

Покрајински секретар за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Чедомир Божић, уручио је 21. септембра уговоре представницима удружења која су остварила право на бесповратна средства по основу конкурса за одржавање традиционалних манифестација у 2022. години на територији АП Војводине.

Божић је истакао да суфинансирање традиционалних манифестација путем овог конкурса има за циљ промоцију и подизање капацитета сеоских средина, те боље повезивање пољопривредника ради проширења тржишта домаћих производа.

– За средства на овом курсу пријавило се укупно 131

Секретар Чедомир Божић (лево) приликом уручења уговора

удружење, од којих је 106 имало исправне пријаве и чији представници су данас потпи-

сали уговоре о суфинансирању традиционалних манифестација. Укупан овогодишњи

износ буџета за ову намену је 10 милиона динара, а максималан износ по пријави је милион динара. Вредност укупне инвестиције је 42 милиона динара, при чему Секретаријат субвенционисао до 80 одсто трошкова прихватљиве инвестиције – казао је секретар Божић и додао да ће Секретаријат наставити и наредне године са оваквом подршком.

Такође, најавио је да ће 2023. године ресорни Секретаријат имати посебан конкурс намењен удружењима жена, која ће моћи да конкуришу за средства намењена за организацију традиционалних манифестација у Војводини.

М. Мектеровић

Историјски тренутак

У Грачаници је 22. и 23. септембра, у организацији Савеза пензионера и Покрета трећег доба Косова и Метохије, а под покровитељством Савеза пензионера Србије (САПЕНС), одржана Прва регионална олимпијада здравља, спорта и културе трећег доба „Грачаница 22“. Олимпијада је окупила више од 200 пензионера из 14 удружења из наше јужне покрајине, а угостила је и две екипе из ГОП Ниш.

Манифестацију је отворио председник САПЕНС-а проф. др Андреја Савић, који је истакао да и у трећем добу треба живети активно и пуним плућима и да оваква окупљања имају управо тај циљ. Олимпијада

Председник САПЕНС-а проф. др Андреја Савић на отварању олимпијаде у Грачаници

доприноси и бољој сарадњи пензионерских удружења, дружењу и продубљивању међугенерациске сарадње.

Учеснике Олимпијаде поздравили су и представник општине Грачаница Владица Трајковић, начелник Косовског управног округа Срђан Поповић и народни посланик и заменик председника Организационог одбора Републичке олимпијаде у Врњачкој Бањи Хаџи Милорад Стошић. Сви они су истакли да је ово историјски тренутак за пензионере КиМ и да ова манифестација треба да постане традиционална.

Председник Савеза пензионера КиМ Веско Стојковић нагласио је да се оваква мани-

фестација први пут дешава на овим просторима и стога заиста има историјски значај.

– Овим догађајем остварујемо један од основних статутарних циљева, да кроз спортско-рекреативни активизам покренемо и остале активности у области друштвеног стандарда, који је овде тотално запостављен – истакао је Стојковић.

Учесници Олимпијаде надметали су се у пет дисциплина, а најбоља је била екипа ГОП Ниш-2. У холу Дома културе приређен је „базар здравља“ и мини сајам на којем су се представили разни произвођачи, као и бројне туристичке организације и сребрни спонзор Олимпијаде, Компанија Дунав осигурање. Учесницима су додељени ваучери за бесплатан викенд на Златибору, у Соко и Сијаринској бањи, као и два бесплатна деведодневна боравка у Игалу.

Олимпијада је обогаћена и културним програмом – изложбом са Ликовне колоније трећег доба „Грачаница 22“ и поетско-музичком вечери са око 60 извођача, а завршена дружењем и забавом.

Веско Стојковић

Информатичка опрема на поклон

Другог дана Олимпијаде организована је једнодневна екскурзија „Српским светињама на КиМ у походе“. Више од 70 учесника и гостију Олимпијаде обишло је Пећку патријаршију, манастир Дечане и цркве и црквишта у Великој Хочи. Председник САПЕНС-а, Андреја Савић, уручио је хуманитарну помоћ у виду основне информатичке опреме председнику пензионерске организације Велике Хоче, Срђану Столићу. Пензионери ове најбројније српске средине у општини Ораховац истакли су да им овакве активности много значе у настојању да остану и опстану у свом „малом Хиландару“.

ПРВА РЕГИОНАЛНА ОЛИМПИЈАДА ПЕНЗИОНЕРА СЕВЕРНОБАНАТСКОГ ОКРУГА

Кикинда победник

Градско удружење пензионера (ГУП) Кикинда победник је прве Регионалне олимпијаде пензионера Севернобанатског округа одржане 7. септембра у Кикинди. Поред домаћина, пензионера из Кикинде, учествовале су екипе из Сенте, Аде, Чоке Новог Кнежевца и Кањиже.

Овај спортски догађај је одржан на иницијативу Савеза пензионера Србије и Савеза пензионера Војводине, а циљ је био да учествује што више пензионера, грађана трећег доба.

Манифестацији је присуствовао и градоначелник Кикинде Никола Лукач који је свечано отворио Олимпијаду.

– Пензионери су одувек припадали најодговорнијој категорији нашег друштва, а физичка активност је од велике важности за свакога. Олимпијада је лепа прилика да пензионери свих шест локалних самоуправа нашег округа размене искуства и да се друже – казао је градоначелник Лукач и истакао да ће град и даље подржавати активности ГУП Кикинда.

Под слоганом „Спортном здравља“, надметање је окупило тридесетак пензионера, а свака екипа такмичила се у пикаду, кошарци, фудбалу и штафети у брзом ходању.

Милан Периз, председник ГУП Кикинде, организатора Олимпијаде, нагласио је да је циљ ових регионалних такмичења пензионера да се обухвати што већи број старијих људи широм Србије, јер бављене спортом и рекреација доносе боље здравље свима па и пензионерима.

Манифестацији су присуствовали, између осталих, и Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, Младен Богдан, председник Скупштине града Кикинде, и Весна Ђукановић, директорка Филијале РФ ПИО Кикинда, која је учествовала и у додели пехара и признања такмичарима.

Д. Љ.

ОДРЖАНИ 11. ДАНИ СЕНИОРА НА ЗВЕЗДАРИ

Сјај успомена и искуства

Манифестација „Дани сениора на Звездари 2022“, под слоганом „Сребрне поруке“, одржана је од 26. до 30. септембра на различитим локацијама београдске општине Звездара. Једанаести Дани сениора почели су свечаним отварањем 26. 9. 2022, у галерији Библиотеке „Бранко Миљковић“, уз изложбу фотографија „Сећање из албума наших бака и дека“. То је био повод за разговор са Радмилом Пецијом Урошевић, шефицом Одсека за социјалну заштиту Одељења за друштвене делатности и координаторком Волонтерског сервиса општине Звездара.

– Изложба „Сећање из албума наших бака и дека“ је замишљена као својеврсни времеплов и, на наше велико задовољство, такав материјал нам је и стигао. Од фотографија с почетка прошлог века, које приказују дух прошлог времена, како се тада живело, дружило, како су се породице фотографисале и правиле своје успомене, саму свечаност тог тренутка фотографисања коју ми данас нажалост немамо, до фотографија које су снимљене овог лета, које имају обележје савременог живота. Значи, распон од века, можда и више. На конкурс се јавило 20 аутора узраста од 28 до 77 година, што нам је посебно драго, са 66 фотографија – рекла је Радмила Урошевић.

Дани сениора почели свечаним отварањем изложбе фотографија

Током ових пет дана манифестације, чији је покровитељ Градска општина Звездара, организоване су различите културно-уметничке активности, док је последњег дана одржана хуманитарна изложба и аукција слика насталих на сликарској колонији током Дана сениора.

Радмила Урошевић је истакла да је циљ манифестације, као и претходних година, да промовише културу старења, међугенерацкијске солидарности, сарадње, и важност

сениора и старијих људи као изузетно значајних чланова наше заједнице.

– Неопходно је да афирмишемо позитивну слику о старењу, старости и старијим људима, и да не дозволимо да буду заборављени, као ни њихове потребе и могућности, већ напротив, да их што више укључујемо у живот и учинимо активним члановима породице и заједнице – закључила је наша саговорница.

Драгана Лукић Лазовић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА НОВОГ САДА

Отворен клуб у Ковиљу

Удружење пензионера града Новог Сада (УПГНС), заједно са градом Новим Садам, отворило је недавно клуб за пензионере у Месној заједници Ковиљ. услуге пензионерима из Ковиља.

Клуб у МЗ Ковиљ је модерно опремљен простор у којем ће се за чланове Месне органи-

Представници УПГНС и челници града на отварању клуба

Дом пензионера у Ковиљу отворио је заменик градоначелника Новог Сада, Милан Ђурић, који је том приликом рекао да је брига о људима, поготово пензионерима, окосница политике руководства града Новог Сада.

Отварању клуба присуствовао је и председник УПГНС, Момо Чолаковић, који је истакао да је материјални и социјални положај овдашњих корисника пензија повољнији и бољи

него у другим деловима Србије. Посебно је нагласио добру сарадњу Удружења пензионера града Новог Сада и локалне самоуправе, напомињући да је пре шест година градоначелник Милош Вучевић потписао протокол са Удружењем, који се и даље успешно спроводи.

У Новом Саду, иначе, ради 19 клубова пензионера, а планирано је да се тај број повећа на 25.

Г. О.

Повеља секретару ЦК Новог Сада

На свечаној седници Управног одбора Удружења пензионера града Новог Сада одржаној 8. септембра председник Удружења, Момо Чолаковић, уручио је признање – Повељу „Помажући члан Удружења пензионера града Новог Сада“ секретару Црвеног крста града Новог Сада, др Драгану Лазићу. Др Драган Лазић је захвалио Удружењу на високом признању и, између осталог, рекао да је сарадња ЦК Нови Сад са Удружењем пензионера успешна и да их ово признање обавезује да тако и наставе.

Град Нови Сад је обезбедио простор и опрему, а учествовао је и у другим финансијским трошковима за пружање

зације пензионера свакодневно организovati активности и пружати услуге за које буду заинтересовани.

Деменција не бира

Заборавањем. Неразговоран говор. Бесмислен говор. Непрепознавање ближњих. Непознавање себе. Отежано кретање. Беспомоћност. Лако постаје тешко, просто компликовано. Алцхајмер или деменција, свеједно је, неизлечиви су. Почињу постепено, трају дуго, завршавају поражавајуће. Обично је тако, а не мора да буде.

Српско удружење за Алцхајмерову болест и Црвени крст Србије скренули су пажњу јавности и надлежних на забрињавајућу статистику када је у питању број оболелих од ових врста поремећаја, и то јавним догађајем одржаним на Светски дан борбе против Алцхајмерове болести, 21. септембра, у пет минута до 12, на Тргу Републике у Београду.

Процена Светске здравствене организације је да на глобалном нивоу има око 55 милиона оболелих од неког облика деменције. У Србији их има више од 150.000, а четвртина погођених је у Београду. Више од 60 одсто није укључено ни у један облик постојеће здравствене или социјалне заштите. О њима брину неформални неговатељи, чланови породице чак у 90 одсто случајева. Огроман проценат старатеља болује од неког облика депресије, а највећи терет носе жене.

– Овај дан служи да подигнемо свест о болести, о њеном утицају на породицу и

заједницу, да скренемо пажњу на изазове са којима се суочавају оболели и њихови сродници, неформални неговатељи – истакла је прва председница новоформираног Удружења за Алцхајмерову болест, Надежда Сатарић.

Она је нагласила да је за мање од месец дана прикупљено 5.639 потписа грађана за петицију „Деменција не бира“ којом се тражи установљење дневног боравка за погођене групе. Петиција је истог дана предата Секретаријату за социјалну заштиту града Београда.

– Дубоко верујемо да ће је узети у обзир и да ће овог пута успети. Ми нећемо стати са овим, заговараћемо да је прихвате у нади да ће доћи до градоначелника и даље – рекла је Сатарић за „Глас осигураника“.

Петицију је подржало и 13 удружења грађана која раде са старима, а свој глас је дала и повереница за заштиту равноправности, Бранкица Јанковић, наводећи да су подршка и помоћ потребни и оболелима од деменције и њиховим породицама.

– Не постоји ништа што би у овом тренутку било приоритетније када говоримо о најстаријим суграђанима него да имамо посебну врсту услуге као што је боравак за оболеле од Алцхајмерове болести и нема никакве

Чланови Клуба љубитеља историјског плеса одиграли „Плес за памћење“ и тако пружили подршку циљевима скупа

дилеме да је та услуга потребна на територији читаве државе. Психосоцијална подршка, саветовање, па чак и лепа реч. О овоме не треба причати само данас, али данас морамо бити најгласнији – истакла је повереница изразивши наду да ова борба неће дуго трајати.

Марија Симовић-Максимовић

ИЗЛОЖБА ПРЕДУЗЕТНИЧКИХ ВЕШТИНА ЖЕНА У БОКИ

Чуварке традиције

Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова организовао је 17. септембра у Боки, насељу у близини Сечња, трећу „Изложбу предузетничких вештина жена“ у 2022. години. Домаћин манифестације било је удружење жена „Банатско јагње“.

Била је то прилика да се представе активности удружења жена и предузетница из Боке и других насељених места општине Сечањ и околине, с циљем промовисања женског активизма на локалном нивоу и да се широј јавности укаже на предузетничке потенцијале жена из Средњобанатског округа.

На манифестацији се представило око тридесет удружења жена и предузетница, које су изложиле своје производе од

Милан Грубор и Диана Миловић у обиласку штандова

воћа и поврћа, сувенире, рукотворине, као и традиционална јела.

Изложбу су отворили подсекретарка Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправ-

ност полова, Диана Миловић, и заменик председника општине Сечањ, Милан Грубор.

– Суштина је у томе да хоћемо да покажемо шта сеоске жене знају да раде, коју традицију чувају у својим орманима и да

то представимо на изложбама. Желимо да им се укаже поштовање, јер заиста чувају и исказују своје породичне и националне вредности. Надамо се и желимо да то неко примети – рекла је Диана Миловић и додала да је важан вид помоћи женама у сеоским срединама и едукација, како би од креативне идеје дошле до производа. На тај начин, рад жена на селу добија материјалну потврду, а оне у финансијском смислу могу да помогну породици.

Милан Грубор, заменик председника општине Сечањ, упутно је речи подршке свим удружењима жена у име општине Сечањ и истакао да ће локална самоуправа и убудуће подржавати и помагати њихов рад.

М. Мектеровић

МИХОЉСКИ СУСРЕТИ СЕЛА ОПШТИНЕ АЛИБУНАР

Тамбура, вез, изложбе...

Пригодним културно-уметничким програмом у Алибунару је крајем септембра одржана традиционална манифестација „Михољски сусрети села“ општине Алибунар. Сусрете је организовао Центар за културу, под покровитељством Министарства за бригу о селу и општине Алибунар.

У петак 23. септембра у Дому културе у Алибунару одржан је целовечерњи концерт изворне музике на коме су се представили фолклорни ансамбли и вокални и инструментални солисти у пратњи оркестра Центра за културу.

Своје уметничко стваралаштво представиле су чланице

Удружења жена које су се надметале у брзом везу и доказале да су верни следбеници обичаја и традиције. На челу жирија била је академска сликарка Драга Кокотовић.

За најбржу везиљу проглашена је Олгица Здравковић из Алибунара, друго место освојила је Викторија Секешан из Владимира, треће Мица Сирар из Селеуша а четврто Марија

Пурић из Банатског Карловца. Такмичењу у холу Дома културе претходила је Етно изложба домаће радиности и презентација слатких и сланих специјалитета месних удружења жена.

Михољски сусрети настављени су наредног дана сусретом песника и Модном ревијом ношњи и јелека, доделом награда за најлепши литерарни и ликовни рад на тему „Моје село“, а у вечерњим часовима на платоу Дома културе уприличен је концерт тамбурашког оркестра под слоганом „Да не умре тамбура“. Поменути програм промовише културно стваралаштво у овој вишенационалној и мултикултуралној средини.

Ф. Косо

БЕОГРАД – МИРИЈЕВО

Учествовали на олимпијади у Нишкој бањи

Удружење пензионера београдског насеља Старо Миријево „Треће доба“ учествовало је крајем августа на 15. олимпијади спорта, здравља, културе и екологије трећег доба у Нишкој бањи, известио нас је председник Удружења, Душан Матић.

Надметање је одржано под слоганом „За активну и креативну старост“, а миријевски пензионери су се одазвали позиву Градског удружења пензионера Нишка бања.

Удружење пензионера „Треће доба“ било је почасни гост Олимпијаде јер је програмом активности организована свечаност братимљења њиховог удружења и Удружења пензионера Нишке бање.

Миријевски пензионери су достојно представили Градску општину Звездара и са такмичења понели једну златну медаљу.

Скупу у Нишкој бањи присуствовао је и министар за бригу о селу, Милан Кркобабић (на слици у средини, Душан Матић десно).

Г. О.

МИХОЉСКИ СУСРЕТИ СЕЛА У БОЈНИКУ

Подно Радана најздравија храна

Села Мајковац, Доње Коњувце и Горње Бријање била су домаћини овогодишњих „Михољских сусрета села“ одржаних крајем септембра у општини Бојник.

Ове јесени започели су радови на изградњи регионалног пута преко планине Радан којим ће бити повезани Јабланички и Топлички управни округ.

Новосаграђени пут имаће посебан значај за потпланинска села у саставу општине Бојник посебно у развоју примарне пољопривредне производње.

Тим поводом у селу Мајковцу, у склопу Сусрета села, одржано је јединствено такмичење у припреми традиционалних јела. По оцени жирија, победници у припремању помало заборављених јела били су домаћини из Мајковца, испред куvara аматера из Доњег Коњувца и Лапотинца. Како бележе локални веб-портали, варјаче су укрстили и млади и тако доказали да су од старијих запамтили бројне рецепте у припреми домаћих јела и пића.

У симпатичном такмичењу сељана „Игра без границе“ надметања су се одвијала у: у скоку удаљ из места,

бацању камена с рамена, надвлачењу конопцем, трци са препрекама, и у трци у џаковима и млинарским врећама. Свеукупни победници ових спортских дисциплина су такмичари из села Доње Коњувце. За извођење забав-

ног дела програма били су задужени мештани Горњег Бријања.

По оцени Бојничана, али и Лесковчана с којима смо разговарали, опште је мишљење да ће изградњом путне инфраструктуре подно Радана, у општинама Бојник, Лебане, Медвеђа и Лесковац бити створене значајне могућности за унапређење пољопривредне производње, као и све већег останка младих на селу.

Т. Стевановић

Село у којем су куће обојене у црвено

Шеснаеста пољопривредно-туристичка манифестација „Дани паприке“ одржана је 20. септембра у лесковачком селу Доња Локошница.

Манифестацију је отворио градоначелник Лесковца Горан Цветановић а у име домаћина гостиња се обратио Милан Стојановић, председник Савета Месне заједнице Доња Локошница.

– Повртари из Доње Локошнице и околних пет села годишње испоруче око 63.000 тона паприке прве класе, од којих око 70 одсто домаћем тржишту – истакао је овом приликом Милан Стојановић.

Град Лесковац је препознао значај ове јединствене манифестације у подстицају примарне повртарске производње.

– Из градског буџета за 2022. годину на име субвенције пољопривредника издвојили смо 276 милиона динара. Та средства искористиће 2.776 регистрованих пољопривредних газдинстава, а тако ћемо наставити и наредне године – нагласио је,

између осталог, градоначелник Цветановић.

Током ове манифестације организовано је и јединствено такмичење у брзом низању паприке. Најбржа је била Јована Костић која је за пар минута нанизала око 100 паприка аутохтоне сорте „козји рог“ (тзв. низача). Другопласирана је била Весна Милојековић, а трећа Јасмина Банковић из Доње Локошнице.

На манифестацији лесковачких паприкара наступили су фолклорци КУД „Абрашевић“ из Лесковца и певачка група средње Музичке школе „Станислав Бинички“ из Лесковца. Презентацију кулинарских достигнућа имали су студенти гастрономије са својим професором Иваном Здравковићем из Високе пословне школе из Лесковца.

Најбољи овогодишњи узгајивачи паприке „козји рог“ су Новица Костић, Слободан Јовановић и Радослав Михајловић, сви из Локошнице. Њима је градоначелник Цветановића уручио богате награде бројних спонзора манифестације.

Посебну пажњу завредио је штанд младог произвођача Ивана Николића из Доње Локошнице, који чува вишедеценијску традицију своје породице. Његов чукундеда Драгољуб Милојековић је први на Балкану купцима понудио алеву грувану паприку „туцану у чутури“.

Иван и његова породица имају око 5,5 хектара сопствене производње, као и повећи откуп и прераду слатке локошничке паприке.

Директорка Земљорадничке задруге „Локошнички козји рог“, дипломирани инжењер Сузана Михајловић, каже да је задруга основана 2021. године. Задругу је основало петоро највећих узгајивача индустријске паприке и она данас има више од 40 коопераната из Доње Локошнице и околних пет села дуж обала Лужне Мораве.

– Циљ нам је био да окупимо највеће узгајиваче и прерађиваче паприке ради заједничког наступа на тржишту и за сада имамо велике поруџбине трговинских кућа из земље и ино-

странства – наглашава директорка Михајловић.

На 16. „Данима паприке“ бројни гурмани, љубитељи послastiца направљених од црвене паприке „козји рог“, мали су прилику да пробају специјалитете које су испекле вредне Локошничанке. Главни спонзори ове манифестације били су Туристичка организација Лесковца и локална самоуправа овог града.

Томислав Стевановић

У ЛУКОВУ ОДРЖАНА ОСМА ЈАНИЈАДА

Да се не заборави завичај

Традиционална манифестација „Јанијада“ одржана је 21. августа 2022. у Лукову, селу удаљеном двадесетак километара од Сврљига. Ово је била осма по реду приредба посвећена традиционалном јелу јанији, које се спремало само у Лукову, и то за свадбе и испраћаје у војску. Јанија се спрема од овчјег меса са додатком поврћа.

Ове године у припреми јаније такмичило се шест екипа. Победила је мештанка Аница Видојковић, друго место освојило је ЈКСП Сврљиг а треће Бојан Станковић из суседног села Влахова.

Организатори су победницима уручили награде и признања. Од Кабинета министра за развој недовољно развијених општина добили су роб-

не награде, које им је уручила шефица Кабинета, Јелена Трифуновић.

Заштитно лице овогодишње „Јанијаде“ била је дванаесто-

годишња Нина Видојковић из Ниша, пореклом из Лукова.

Поред јаније, било је и белмужа, као и других специјалитета сврљижког краја. Уз добру музику и забаву остало се до зоре.

На „Јанијаду“ су дошли гости из Сврљига, Ниша, Књажевца и других места. Многи од њих да обиђу кућни праг, јер живе далеко од родног села.

Организатори манифестације били су Месна заједница Луково, Центар за туризам, културу и спорт Сврљиг, а покровитељ општина Сврљиг.

С. Ђорђевић

ОКТОБАР ПОСВЕЋЕН СТАРИЈИМА И ОНИМА КОЈИ СЕ ТАКО НЕ ОСЕЋАЈУ

Младост која дуго траје

Требало би да је лепо бити стар, писао је енглески песник Дејвид Херберт Лоренс, „бити пун мира који долази из искуства, са набораним осмехом потпуности који прати живот“. „Лепа старост“, песма у којој Лоренс замишља свет у коме се старост поштује и којој се нада, каже да је његов јунак видео живот и суочио се с њим, те сад мирно и задовољно ужива у јесени. Иза њега је највећи део живота али он зна да то не мора бити лоше.

Ова идеализована верзија старења, настала у 19. веку мада с временом постаје све славија, написана је са врло важном премисом – да будући свет треба да тежи да живот посматра као успон навише и напредак уместо као неминовно опадање.

Истина је, међутим, да наша култура дуго није чинила старење лакшим или пожељним. Опсесија младошћу и продуктивношћу и данас је ту али свет стари и коначно признаје – старење није изгубљена младост, већ само нова фаза могућности и снаге. Или другачије, борба против старости је битка коју нећемо добити па је тајна у томе да је посматрамо другачије – наше преостало време важније је од свих година које су прошле.

Важно практично питање у том смислу јесте како треба да живимо да наша старост, када дође, буде лепа и срећна?

Није добро ако одлажемо ово питање док до нас не стигну јесење сенке, тада ће бити касно за разматрање. Јер, свесно или несвесно, ми свакодневно градивимо кућу у којој ћемо морати да живимо када остаримо. Зато се често каже да је старост жетва свих година које су прошле. Ту кућу можемо учинити удобном, испуњеном

лепим предметима. Можемо сакупити велике залихе успомена којима ћемо се хранити у данима усамљености и слабости. Или наша старост може бити суморна и сумрачна и веома тужна.

Иако свако стари на свој начин, старост је по себи добра трајне борбе, често жестоке, на

свим фронтима, да се истраје у свом бићу и да живот што више сачува своју пуноћу а особа своју личност – пред собом и пред другима. То је снага и преживљавање, тријумф над свим врстама перипетија и разочарања, искушења и болести. Неки људи то подносе са муком и резигнацијом, али други имају енергије и воље да трагају за лепотом.

Иако након извесног броја рођендана (а нико није заиста млад после четрдесете) већину нас почињу да муче питања – хоћу ли остати здрав, хоћу ли стићи да остварим своје планове, шта ће се десити ако се разболим, и даље постоје много боља решења од страха од старости. То је само наставак нашег живота, сваки дан као изузетна нова прилика. И није важно да ли се старост на вама види, битно је да је не осећате изнутра.

Много пута смо већ на овом месту писали да све студије показују да линија среће расте након педесете године, да је већина људи старијих од шездесет

данас здрава и могу да воде богат живот, те да се може бити успешан и неодољив у било ком добу. Али на добром старењу се ради, као и на свему другом – они који постигну да се не осећају стари држе правац и везу са прошлосту и немају осећај да постоји суштински прекид између оног што јесу и онога што су били.

Треба веровати у лепоту искуства којем су нас време и године научили, у мудрост, поштовање и отпорност. Или, како је то срочио искрени учесник једног истраживања – „тек кад сам стигао тамо, видео сам да нуди много бољих ствари него што сам мислио“.

Дакле, поред страхова и стрепњи, старење има и својих предности и може донети неке сасвим неочекиване бонусе. Хоће ли тако и бити зависи највише од нас самих јер – наш ум је највећи извор виталности.

Зато будите храбри и наставите да живите, негујте све своје срећне тренутке, они су добар јастук за старост. Постављајте дневне циљеве ако не може другачије и трудите се да ваша старост буде барем 15 година старија од вас. И не заборавите да, како би рекао Бернард Шо, „не престајемо да се играмо зато што старимо, старимо зато што смо престали да се играмо“.

М. Јовановић

Отпорност и допринос

Генерална скупштина Уједињених нација је 14. децембра 1990. прогласила 1. октобар за Међународни дан старијих особа, а празник је први пут обележен 1. октобра 1991.

Општа кровна тема овогодишњег Дана старијих је „Отпорност старијих особа у свету који се мења“ и о њој ће се разговарати на комитетима УН за старење у Њујорку, Женеви и Бечу – сваки са јединственим приступом општој теми.

Према World Population Prospects 2022, билтену УН са прогнозама за светску популацију, удео популације старости 65 и више година у 2022. повећаће се на 16 процената. У наредне три деценије предвиђа се да ће се број старијих особа широм света више него удвостручити и достићи више од 1,5 милијарде до 2050. године, а 80 одсто њих ће живети у земљама са ниским и средњим приходима.

Због предности жена у очекиваном животном веку, оне су у старијем добу бројније од мушкараца у скоро свим популацијама: на глобалном нивоу жене у 2022. чине 55,7 одсто особа старијих од 65 година.

Немачкој недостаје младих

Само десет одсто становника је у добу између 15 и 24 године, док је 20 одсто оних који су навршили 65

Док је лето протекло уз енергетске бриге – како надоместити гас који је до почетка рата у Украјини притицао из Русије – Немачка је у јесен ушла и са повећим кофером старих проблема насталих због испрплетености њене демографије и економије.

У оштрији него досад фокус је доспела чињеница о рекордном „дефициту“ младих људи: подаци из Федералне службе за статистику које је крајем августа изнео медијски сервис „Дојче веле“ показали су да је у јулу само десет одсто немачког становништва било у добу између 15 и 24 године, у поређењу са 20 одсто оних који су навршили 65.

Истовремено је саопштено и да је у првом кварталу ове године било непопуњено 1,74 милиона радних места, што је највећи број од уједињења две Немачке пре 30 година.

С обзиром на то да и тамо национални пензијски фонд ради на принципу међугенерациске солидарности – они који раде својим доприносима издржавају оне који су завршили радни век, опомињуће бројке биле су повод за предлог да се, као начин да се систем одржи, граница за пензионисање помери на 70 година.

То је изазвало својеврсни шок, будући да је земља већ у процесу постепеног померања пензијског међаша са 65 на 67 година (тренутно се у пензију одлази са 65 и 11 месеци). Радни век се иначе сваке године

продужава за по један месец, а граница од 67 биће достигнута до 2031.

Продужавање радног века као демографска и економска изнудица нигде није популарна мера, без обзира на то колико су јаки аргументи за такав потез међу којима је донедавно било и стално продужавање просека очекиваног животног века. Тај процес је привремено зауставила пандемија ковида 19 и биће потребно неко време да се и у најпросперитетнијим земљама са престанком здравственог ванредног стања поврате пређашње бројке.

У међувремену, главна немачка бригаа је радна снага. Према Федералној агенцији за запошљавање, ситуација је у том погледу веома критична чак у 147 привредних сектора. Како то изгледа показују подаци да се упражњено радно месту у неком дому за бригу о старима попуњава тек после осам месеци, а у грађевинарству после пола године.

Празнина се ствара и због чињенице да се данас масовно – око 350.000 годишње – пензионису припадници послератне „бејби бум“ генерације, они рођени у годинама после Другог светског рата, а да, због у међувремену драстично смањеног броја беба које су се рађале минулих деценија, сада нема ко да их замени.

Својеврсни „пензијски удар“ Немачка је претрпела прошле године, када је у пензију отишло 1,43 милиона људи, и то у просеку раније него претходних година: у добу од 64,5 година (мушкарци), односно око 64,2 године (жене). Ти нови пензионери ће имати веће пензије него генерација пензионисана 2020: мушкарци у просеку 1.204 евра месечно, а жене 856.

Немачки пензионери су ове године иначе добили повишице. Још у априлу је одлучено да се пензије које се исплаћују из федералне касе од 1. јула повећају за 6,12 одсто за оне који су пензије стекли у некадашњој Источној Немачкој и за 5,3 одсто за оне у западном делу. Цифре су различите да би се смањиле разлике у пензијама које су генерално ниже за оне који су живели у источној делу земље. Страхује се, међутим, да ће ово повећање бити обезвређено инфлацијом која је у Немачкој прешла седам одсто.

Предвиђа се да ће због свеукупне ситуације на немачком тржишту рада до 2035. бити чак око седам милиона радника мање него што их је данас. Досад је овај дефицит углавном „пеглан“ приливом радне снаге из других земаља Европске уније, али тај извор полако мада постојано пресушује. Као један од начина да се проблем реши најчешће се помиње шире отварање врата за економске емигранте, што је питање са деликатним политичким вибрацијама иако је Немачка досад у том погледу била много дарежљивија од свих других чланица ЕУ.

Као могуће решење за јаз између потреба немачке економије за радном снагом и њене понуде, поменуто је и повећање броја радних сати, са садашњих 40 на 42, што је, са образложењем да је радна недеља од 40 сати „максимум који може да се очекује“, одмах одбачено.

Оно што се у међувремену стимулише јесте радни ангажман после пензионисања, на шта су неки Немци принуђени због тога што им пензија не омогућава животни стандард који су имали током радног века.

У Немачкој је данас око 21 милион пензионера, који чине око четвртину становништва од 84 милиона.

М. Бекин

ТРИ ЛИКОВНЕ КОЛОНИЈЕ ВОЈВОЂАНСКИХ ИНВАЛИДА РАДА

Промоција уметничког изражавања

Прву у низу ликовних колонија војвођанских инвалида рада у августу ове године организовала је Општинска организација инвалида рада (ООИР) Ковачица у Падини, 20. августа. Била је то 12. Ликовна колонија инвалида рада Баната, а у оквиру ње је одржана и прва изложба слика и других предмета ауторке Ане Дургала из Падине.

На колонији у Падини учествовало је 37 стваралаца, од тога осам локалних уметника. Најбројнија група сликара, њих девет, дошла је из Панчева, док је из Београда и Сремских Карловаца учествовало по троје.

Манифестацији су присуствовали и заменик председника СО Ковачица, Петар Вишњички, помоћница председника општине, Марјана Мелиш, као и Стеван Радишић, потпредседник Савеза инвалида рада (СИР) Војводине.

– Трудил смо се да будемо добри домаћини, да би нам гости били задовољни и радо нам поново дошли. Општа је оцена да се слике настале на овој колонији истичу квалитетом у односу на претходне године – рекао је Марци Ђуриш, председник ООИР Ковачица.

Учесници ликовне колоније СИР Војводине у Бачкој Паланци

Општинска организација инвалида рада Беочин одржала је 21. августа 14. Ликовну колонију инвалида рада Срема. Учествовало је четрдесетак сликара из Војводине, као и уметници из Београда, а међу гостима су били чланови општинске управе Беочина и Славица Копиловић, стручно лице из СИР Војводине.

– Сваке године организујемо овакав вид дружења, на коме сликари могу да искажу свој таленат кроз различите технике цртања и слободу изражавања. По традицији, продајну изложбу слика насталих на колонији орга-

низујемо у Беочину, у децембру, када ОСИ и инвалиди рада обележавају свој дан – казао је Стеван Синђелић, председник ООИР Беочин.

Тринаеста Ликовна колонија СИР Војводине окупила је 29. августа у Бачкој Паланци двадесетак ликовних стваралаца из целе Војводине. Догађај је свечано отворио председник општине Бачка Паланка, Бранислав Шушница.

Поред колоније, одржано је и предавање на тему креирања мера и активности које подстичу укључивање инвалида рада у

различите садржаје, те о техникама ликовног стваралаштва, са освртом на претходне колоније, које је реализовала академска сликарка из Панчева Јелена Бадњевац Ристић.

Манифестацији су присуствовали и Марина Драшковић из Министарства за рад, запошљавање борачка и социјална питања, Станко Нимчевић, потпредседник СИР Србије, и Славица Копиловић из СИР Војводине.

Стана Свиларов, председница Савеза инвалида рада Војводине, тим поводом је истакла да Савез сваке године своју ликовну колонију организује у другом граду Војводине да би се тако што више чланова укључило у ову креативну активност.

Академска сликарка Дубравка Недовић, модераторка ликовне колоније у Бачкој Паланци, истакла је да је циљ манифестације стварање уметничких дела која нас подсећају на нераскидиву везу уметности и живота.

Све три колоније су финансијски подржали Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и локалне самоуправе.

Мирослав Мектеровић

ПЕНЗИОНЕР ИЗ ЈАГОДИНЕ РЕКОРДЕР У ДАВАЛАШТВУ КРВИ

Хуманост у срцу

Милан Петровић, са одличјима добијеним за хуманитарни рад

Милан Петровић из Јагодине, несебични хуманитарцац, остварио је невероватан рекорд – крв је дао 160 пута.

– Најважније је препознати у себи жељу, и могућност, да помогнеш другима – каже Милан који је активан и у осмој деценији, али сада у подстицању младих да крену путем хуманости.

Још као млад радник фабрике „Елмос“, која је пословала у склопу „Индустрије каблова“, Милан је упознао хумане људе у једној од најјачих подружница Црвеног крста тадашње Југославије. Без размишљања, 1969. године прикључио се другарима са посла, са жељом не само да помогне и да крв, већ и да спозна оно зрно доброте које је осетио у себи.

– Никада се нисам такмичио ни бројао колико пута сам дао крв. Данас, када због година нисам међу даваоцима, трудим се да увек будем поред младих који то чине, да их подстичем да буду хумани и несебични – каже Милан.

Краси га изузетна скромност, и, како сам каже, никада није ни желео да упозна људе којима је

помогао, а камоли да о томе прича. И данас је увек тамо где је помоћ неопходна. Узор су му и људи који се како у Црвеном крсту, тако и у Удружењу пензионера, где је и даље активан, труде да помажу другима.

– Ми смо и у оним ратним временима организовали екипе и одлазили на ратишта да дамо крв не мислећи да ризикујемо сопствени живот. Тако смо стекли бројна познанства, која су и данас вредна. Све то ме чини испуњеним. Бог ми је дао добро здравље и то треба поделити са другима – прича Милан.

Седам година по одласку у пензију његова књижица је и даље пуна печата са бројних давања крви. У шали каже да му је дужи хуманитарни од радног стажа.

Милан је добитник бројних високих признања за хуманост. Међу њима је и Октобарска награда града Јагодине. Желео би, каже, и да његово троје унучади кроз спорт и рад у подмлатку Црвеног крста пођу његовим стопама.

А. Ђорић

Отворен клуб за најстарије

Пензионери Обреновца су почетком септембра добили на коришћење реновираног објекта површине 200 квадратних метара у улици Милоша Обреновића. У присуству Ружице Белановић, председнице Градске организације пензионера Београда, и бројних званика, председник општине Милош Станојевић свечано је отворио клуб за најстарије становнике Обреновца.

Нови председник Удружења пензионера Обреновац Петар Николић напомиње да је дошло до урушавања зграде, претила је потенцијална опасност по безбедност околних станара и пролазника, тако да је грађевинска инспекција ставила забрану на коришћење објекта, и било је неопходно да се обнови.

– Замењен је цреп, олуци, срећен тавански простор, про-

Гости на отварању клуба

мењена комплетна столарија, паркет, дотрајале електричне инсталације које нису мењане више од 60 година. Објекат је добио нову фасаду и променио изглед. На плацу од 12 ари посечено је шибље, насут ситни камен и нивелисан терен. Највећа просторија клуба намењена је за окупљање и дружење до 50 пензионера, а клуб ће бити отворен радним данима од 9 до

13 сати. Ту ће моћи да се баве друштвеним играма, као што су шах, доминe, играње карти, и да по популарним ценама попију чај, кафу, сок... – каже Николић.

Марица Поповић, обреновачка књижевница, даривала је 200 књига библиотеци. У Удружењу очекују да њеним примером пођу и други суграђани како би се књижни фонд увећао.

М. Ашковић

КОМШИЈСКОМ СЛОГОМ ДО ЛЕПШЕГ ПРОСТОРА

Зелена оаза у Блоку 45

Свако јутро и вече комшилик солитера у улици Јурија Гагарина 173 у Новом Београду састаје се, прича, испија кафе. Истичу

се дружењем, али и уређеном баштом око првог солитера у Блоку 45, понајвише заслугом пензионерки Тање Стајић и Зорке Јарић. Озелењавање заједничког простора започеле су

Тања Стајић и Зорка Јарић

још 2009. године уз „шољицу и причу“, као и финансијску и моралну подршку председника и чланова кућног савета.

Акцији сређивања придружила су се и деца, па је резултат тог труда била – награда за „најлепше двориште 2014. године“ у овом насељу. Скупштина града

Београда их је даривала плакетом и дрвеном клупом. Поносне и срећне, наставиле су са својим маштаријама и тако постале

узор комшилуку у „насељу сунце“, названом тако због лепоте живљења у њему.

За пример су и уређени ходници свих четрнаест спратова и поткровља, „окићени“ урамљеним фотографијама и, наравно, цвећем, па вишеспратница број 173 има највећу и јединствену

галерију фотографија на зидовима.

Овај несвакидашњи изложбени простор, надамо се, заслужује неко ново признање, похвалу, плакету, на понос станара и комшиница Тање Стајић и Зорке Јарић.

М. Гарић

Отежана испорука огрева

Све активности предвиђене планом рада за овај период у Општинској организацији пензионера Трстеник приводе се крају.

– Трудиле смо се да успешно реализујемо планиране активности, да их одрадимо на време и на задовољство наших чланова. Ипак, коронавирус нам је покварио дружења са пензионерима из других организација у Србији, са којима успешно сарађујемо. Имамо проблема са добављачима огрева који доста касне са испоруком дрва. Било је проблема и са угљем „колубара“ па су пензионери морали са добављачима да се договоре око количине и цене других врста угља. У сталном смо контакту са нашим члановима и пратимо ситуацију око испоруке огрева – каже Миленко Учковић (на слици), председник ОО пензионера у Трстенику.

Удружење набавља и пакете пилетине који могу да се плате у три месечне рате, а обезбеђени су и пакети социјалне помоћи за најугроженије пензионере, оне са најнижим примањима и за болесне. Дају се и позајмице у износу од 10.000 динара у пет једнаких рата без камате.

У Општинској организацији пензионера Трстеник, односно у њеним месним организацијама, у току су изборне активности.

Д. И.

ЛЕСКОВАЦ

Фолклорци наступили у Грчкој

Чланови фолклорне секције „Сава Чокот“ лесковачког КУД „Пензионер“ и чланови лесковачког Клуба пријатеља старих, као победници 13. Међународног фестивала фолклора одржаног у јуну, наступали су средином септембра у грчком летовалишту Паралија, где су провели десет дана.

Као победници летошњег Међународног фестивала фолклора у Лесковцу, они су овогодишњи представници Јабланичког управног округа на Олимпијади трећег доба у Врњачкој Бањи, заједно са члановима лесковачког Спортског друштва „Пензионер“.

Културно-уметничко друштво „Пензионер“ и Клуб пријатеља старих већ двадесетак година са великим успехом предводи тим на челу са Весном Ђорђевић и Миром Добреновић, волонтерски и са скромним финансијским средствима. **Т. С.**

БАЈИНА БАШТА

Обележен дан пензионера

Дан пензионера општине Бајина Башта, 12. септембар, обележен је сусретом пензионера Бајине Баште и њихових гостију из више градова Србије и Републике Српске. На свечаности коју је организовало Удружење пензионера Бајине Баште окупило се око 500 гостију из Ужица, Чачка, Пожеге, Косјерића, Ариља, Љубовије, Бање Ковиљаче, Севојна, Зворника, Братунца, Сребренице, Милица, Власенице, Склана и бајинобаштанског СУБНОР-а.

Окупљене је поздравио Недељко Ракић, председник Удружења пензионера Бајине Баште.

Међу гостима је био и Бранко Мићић, родом из Пилице, са пребивалиштем у Београду, један од најстаријих учесника ове свечаности.

– Напунио сам 90 година, а на ово дружење сам дошао са супругом, на позив Удружења пензионера из Бајине Баште. Могу рећи да је ово нешто посебно и надам да ћу и до године бити овде – рекао је Бранко Мићић. **М. А.**

СВРЉИГ

Наздравили за свој дан

Пригодном свечаношћу у присуству пензионера из Нишавског, Топличког и Пиротског округа, Удружење пензионера Сврљиг обележило је недавно свој дан.

Госте из Ниша, Прокупља, Мерошине, Гаџиног Хана, Беле Паланке и Пирота поздравио је Славиша Матејић, председник Удружења пензионера Сврљиг, а у име локалне самоуправе пензионери-ма је добродошлицу пожелела Татјана Лазаревић, заменица председника СО Сврљиг.

О материјалном и социјалном положају најстарије популације и акцијама и јединству у Удружењу говорили су: Властимир Гоцић, председник пензионера града Ниша и Нишавског округа, затим Ђорђе Митић, председник пензионера града Пирота и Пиротског округа, и Милован Вучићевић, председник пензионера града Прокупља, Топличког округа и југоисточне Србије.

Приче и тихе говоранице настављене су за столом уз сврљашке специјалитете. Понека песма вратила је старине у младост, али су сви наздрављали за дуг живот и здравље. **С. Ђ.**

АЛИБУНАР

Подршка угроженима

У просторијама Општинске организације пензионера у Алибунару ових дана за 30 одсто чланова испоручени су пакети сухомеснатих производа, на одложено плаћање. Реч је о пензионерима са најнижим примањима којима ће овај вид подршке добро доћи.

У току је упис зимнице, уља, кромпира, лука а почетком октобра почеће и други круг уписа за огревно дрво. По речима председника Општинске организације пензионера, Милоша Окиља, ускоро би требало да се формира комисија која ће посетити старачка домаћинства и у сарадњи са Центром за социјални рад видети коме је неопходна помоћ и нега, попут услуга геронтодомаћица. Треба утврдити шта је тим људима у овом тренутку најпотребније, намирнице, лекови, превоз или огрев. Један број лица која живе сама једном дневно прима топли оброк из народне кухиње.

Општинска организација пензионера Алибунар наставља активности и на пољу дружења, посета културно-историјским знаменитостима, као и екскурзије по Србији и суседној Румунији. **Ф. К.**

ГОИР ШАБАЦ

Излет на Стару планину

Чланови и чланице Градске организације инвалида рада (ГОИР) Шабац провели су пет дана у етно селу Стара планина.

Љубазни домаћини, нетакнута природа, свежа домаћа храна, смештај одличан, музеј пољопривредних машина у дворишту, радионица рукотворина и пуно тога још учинили су да путовање буде незаборавно.

Приређено је и неколико дивних излета: до водопада Бигар на путу Књажевац – Пирот, манастира Светог Ђорђа из 1833. године, затим Заовојског језера уз кратки предах у Пироту.

Посебан доживљај била је посета Цркви Пресвете Богородице у селу Доње Каменице на левој обали Трговишког Тимока, као и манастиру Свете Тројице, у којем је сестринство манастира основало иконописачку радионицу.

Излетници су посетили и инфо центар са сувенирницом и ткачку радионицу, у којој настају уникатна дела. Неколико путника је „освојило“ и сам врх, Бабин зуб, наравно, организованим возилом.

Ово колективно дружење, у којем је било и непредвидивих ситуација у којима су чланови реаговали на прави начин, показатељ је хуманости која се негује у Градској организацији инвалида рада Шабац.

М. С.

СУРДУЛИЦА

Троцифрен број на торти

Асен Митов (на слици) из Сурдулице, градића смештеног у долини Романовске реке и Врле, 23. августа угашио је три свећице на слављеничкој торти, и тако обележио почетак другог века свог живота! Организатори дивног дружења тим поводом били су његови поносни унуци и унуке, а срећан рођендан и дуг, дуг живот једином стогодишњаку у градићу на југу Србије пожелели су и представници тамошњег Удружења пензионера, чији је био вишедеценијски члан. Како истичу, „чланарину је плаћао личним доласком у Удружење, обавезно са флашицом ракије у цецу, коју сам производи у селу Лисина, одакле и потиче“.

Свечаном ручку присуствовао је и министар без портфела у Влади РС Новица Тончев (на слици, лево) који је слављенику донео пригодне поклоне, а присутнима поручио да се угледају на овог узорног грађевинца и печалбара који зрачи љубављу како према ближњима, тако и према пријатељима.

М. В.

БЕЛА ПАЛАНКА

Путовали на Власинско језеро

Удружење пензионера „Курило“ из Беле Паланке организовало је 8. септембра још једну екскурзију у низу. Овога пута определили су се за обилазак Власинског језера. Овај бисер југоисточне Србије, друго по величини језеро у Србији, налази се на надморској висини изнад 1.200 метара и међу највишима је на Балкану.

– Поред прелепе природе која је очаравајућа, наши чланови су имали прилике да се возе бродићем по самом језеру и да обиђу плутајућа острва која су карактеристична за ово језеро. По завршетку излета организован је и пригодан ручак за све учеснике ове екскурзије – каже председник овог удружења Марин Стојадиновић.

М. С.

АРАНЂЕЛОВАЦ

Наступ у Охриду

Од 8. до 12. септембра 2022. године Хор и група певача Удружења пензионера општине Аранђеловац учествовали су на Осмом интернационалном фолк денс фестивалу на Охридском језеру „Охрид денс“.

Поред две групе из Србије, на фестивалу су били и учесници из Бугарске, Румуније и домаћини из Северне Македоније.

Аранђеловачки пензионери су наступили са кореографијом „Прело под Букуљом“ и побрали симпатије и аплаузе публике.

Поред учесника програма, на пут је ишло укупно 45 чланова Удружења пензионера који су уживали у природним лепотама и знаменитостима Охрида и околине. Углас кажу да је ово диван и користан доживљај за све учеснике манифестације.

Удружење пензионера општине Аранђеловац обележило је 19. септембра своју славу, Чудо светог арханђела Михаила, што је био разлог за још једно дружење, уз бројне госте, чега су се сви ужелели за протекле две године.

М. М.

У БАЉЕВЦУ ИБАРСКИ СУСРЕТИ

Етно сајам, традиција и култура

Два велика догађаја обележила су септембарске дане у општини Рашка. Поред обележавања 17. септембра – Дана општине, у Баљевцу је 11. септембра, на празник Усековања главе светог Јована Крститеља, одржана културно-туристичка манифестација „Ибарски сусрети – Немањићи дани“, препознатљива по Сајму здраве хране, старих заната и народне културе. Од ове године њен значај ће бити обогачен смотрам културног наслеђа која ће носити име Михаила Радивојевића, изузетног традиционалног певача и композитора са трајним снимцима у Радио Београду и некадашњег члана Етно уметничког клуба „Черенски“ који је и организатор баљевачке манифестације.

Овогодишњи, 13. сајам у Баљевцу одржан је под покровитељством Туристичке организације Рашка, док је смотра културног наслеђа, на којој су учествовали млади, талентовани и школовани следбеници српске традиције и културе, попут Милице Павловић и Јане Биорац, организована уз незнатна средства по пројек-

ту „Културни мозаик – култура у служби локалне заједнице“, који је суфинансиран из буџета општине Рашка.

На баљевачком сајму учествовао је велики број излагача из читаве Србије, укључујући и јужну српску покрајину Косово и Метохију, и из Репу-

блике Српске. Поред туристичких организација из Рашке, Бруса и Александровца, први пут на сајму су учествовали и ТО из Звечана и Бијељине. Најбољим излагачима из области производње хране и пића, као и израде рукотворина, сувенира, занатских и уметничких

предмета, уручене су дипломе и пехари, док је повеља „Стефан Немања“ додељена Миланку Јемуовићу, великом добротвору клуба „Черенски“, за рад на очувању и неговању српске културе и традиције у Рашком Ибру.

Миле Јаснић

ПОСЛЕ ДВЕ ГОДИНЕ ПОНОВО КУПУСИЈАДА У МРЧАЈЕВЦИМА

Селом мирисао купус

Купусијада у Мрчајевцима, традиционална пољопривредно-туристичка манифестација у овом малом месту између Чачка и Краљева, одржана је од 17. до 19. септембра, деветнаести пут по реду.

Мештане, посетиоце из околних места и друге госте, љубитеље купуса и сувог меса, бројне и видно расположене, ни киша није спречила да после две године паузе уживају у доброј атмосфери и још бољим укуси-ма „свадбарске послатице“. Угоститељи кажу да су за три дана сервирали око 50.000 порција.

Три дана Мрчајевцима се ширио мирис специјалитета по

коме је село познато, димили су се прасићи на ражњу, излагачи су продавали своје рукотворине и домаће производе, земљане посуде и сувенире. Цео догађај био је праћен добром песмом и игром, а богат културно-уметнички програм употпунио је аматерски музички маратон певачких група, фрулаша, дечије фолклорне групе и ансамбли са око хиљаду учесника. На концертима су госте забављали Влада Пановић и Велики народни оркестар, као и Нада Толчагић и Снежана Ђуришић.

Последње вечери проглашени су и победници у најбоље скуваном купусу у категоријама

– екипе и појединци („Трепча“) и угоститељи (Етно кућа „Ерић“). Награда за најбоље сервиран купус припала је екипи „Тарзан“.

Купусијада у Мрчајевцима се организује од 2002. године, увек

трећег викенда у септембру и траје три дана. Туристичка организација Чачак и град Чачак задужени су за организацију и покровитељство.

М. Симовић-Максимовић

Накнада после смрти корисника

? Д. М., Рибарска бања: Мајка ми је пензионер и ускоро пуни осамдесет година па је интересује да ли после њене смрти наследници добијају нешто од ПИО фонда и под којим условима?

Одговор: Након смрти корисника пензије једина новчана накнада коју Фонд ПИО исплаћује је новчана накнада за погребне трошкове, која се исплаћује лицу које је сносило трошкове сахране. Износ новчане накнаде за погребне трошкове је фиксни и у 2022. години износи 46.533 динара за све категорије корисника пензија.

Уколико постоји износ неисплаћених пензија до датума смрти корисника пензије (износ на који је корисник имао право за живота али није исплаћен), овај износ се исплаћује наследнику корисника пензије на основу правоснажног оставинског решења којим је утврђено ко је наследник средстава на име неисплаћене пензије.

Стручна пракса и пријава на осигурање

? С. Т., Београд: Да ли је потребно да радимо било какву пријаву на осигурање за лица која су ангажована по уговору о обављању стручне праксе?

Одговор: Лица која закључе уговор о стручном оспособљавању или уговор о стручном усавршавању којим није предвиђена исплата новчане накнаде пријављују се само на здравствено осигурање. Законом о раду прописано је да послодавац може лицу на стручним оспособљавању и усавршавању обезбедити новчану накнаду у складу са законом, општим актом и уговором о раду и да се та накнада не сматра зарадом. У складу са наведеном одредбом, лице које закључи уговор

о стручном оспособљавању или уговор о стручном усавршавању по основу којег му се врши исплата новчане накнаде, има својство осигураника самосталних делатности у смислу одредаба члана 12, став 3 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, ако није осигурано по другом основу. Послодавац у том случају има обавезу да га пријави на обавезно социјално осигурање и да на исплаћену новчану накнаду уплати доприносе за пензијско, инвалидско и здравствено осигурање.

Посебан стаж

? В. И., Смедерево: Имамо запосленог који има четири године, један месец и девет дана ратног стажа оствареног у периоду од 26. 6. 1991. до 5. 8. 1995. године. Да ли се и како тај стаж урачунава у радни стаж?

Одговор: Лицу које је као припадник оружаних снага Југославије учествовало у оружаним акцијама после 17. августа 1990. године време проведено у тим акцијама, као и време проведено у заробљеништву, и време проведено на лечењу и медицинској рехабилитацији услед болести или повреда задобијених у оружаним акцијама и заробљеништву, рачуна се у посебан стаж.

Овај стаж није исто што и стаж осигурања јер није остварен радом и за тај период нису плаћени доприноси за ПИО. Посебан стаж се не узима у обзир приликом оцене испуњености услова за остваривање права на пензију, али се урачунава у пензијски стаж, тј. у укупно остварен стаж. Овај стаж се узима приликом обрачуна пензије и има утицаја код одређивања висине пензије.

ВИ ПИТАТЕ
„ГЛАС
ОСИГУРАНИКА“
ОДГОВАРА

! Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

Наследство и породична пензија

? С. С., Горњане: Да ли супруга има право на породичну пензију иза покојног супруга који је корисник осигурања ако се одрекне права на наслеђивање? Наиме, у конкретном случају она планира да се одрекне у корист синова, што се по Закону о наслеђивању сматра да се прихватила наслеђа, а у истом моменту уступила наслеђе. Како не бисмо желели да касније дође до проблема приликом остваривања права на породичну пензију, хтели смо да решимо ову дилему.

Одговор: Испуњеност услова за остваривање права на породичну пензију процењује се у складу са одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, независно од одредаба Закона о наслеђивању. Дакле, начин на који је спроведен оставински поступак не утиче на

остваривање права на породичну пензију, јер се породична пензија остварује у складу са Законом о ПИО. Конкретно, удова може да се прихвати наслеђа и да га се одрекне у корист деце, а да оствари право на породичну пензију ако су испуњени услови прописани Законом о ПИО.

Нега инвалидног детета и право на пензију

? М. С., Лазаревац: Да ли решење о стављању под старатељство детета лишеног пословне способности услед потпуне инвалидности може бити основ за одлазак у превремену старосну пензију? Чула сам да родитељ има право на пензију након што напуни 60 година старости ако има дете које је 100 одсто инвалид?

Одговор: Старосна и превремена старосна пензија се остварује онда када се испуне услови прописани Законом о ПИО, којим није предвиђено постојање повластица приликом остваривања права на пензију уколико је осигураник био старатељ инвалидног детета. Информација коју сте чули се односи на прописе Закона о социјалној заштити. Наиме, један од родитеља који није у радном односу а који најмање 15 година непосредно негује своје дете које је остварило право на увећани додаток за помоћ и негу другог лица,

има право на посебну новчану накнаду у виду доживотног месечног новчаног примања. Уколико родитељ није корисник пензије, ово право може да оствари када наврши општи старосни услов за пензију према прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

Ако родитељ оствари право на пензију након стицања права на посебну новчану накнаду, има право да бира између своје пензије и посебне новчане накнаде. Детаљније информације у вези са остваривањем овог права могу се добити у центру за социјални рад.

УКРШТЕНИЦА

АУТОР: ЛОВЧИЋ	КТИТОР МАНАСТИРА	МИРИШЉАВО СРЕДСТВО	ОДРЖАВАТЕЉ РЕДА	НАПАД, ЈУРИШ	КОНАЦ, ВЛАКНО	ВЕЛИКА ЗМИЈА	ИМЕ РЕЖИСЕРА РАКОЊЦА
ВРЕМЕ ПРЕ ЗАЛАСКА СУНЦА							
ИТАЛИЈАН. КОМЕДИОГРАФ ПЈЕТРО							
ОНО ШТО ЈЕ ДОДАТО							
СОС, УМОКАЦ					ПРЕДЛОГ: ПРЕМА ИЗВРШИТИ ПРЕТРАГУ		
ЖЕРАВИЦА ВАТРЕ				ГРАД У ФРАНЦУСК.			
БРУТО ТОНА (СКР.)			БОДЉА НА ГРАНИ БАЊА У БЕЛГИЈИ	ПРОСТ БРОЈ			ГЛАВНИ ГРАД ГАНЕ
ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ		ДАН У НЕДЕЉИ ГРАД У СИРИЈИ					
ПИЋЕ							
НЕМАН, АЖДАЈА				ОЗНАКА РЕОМИРА ОСТАРЕЛО		РУБЉА АНТ. ОБЛАСТ КРАЈ ДУНАВА	
СИМБОЛ РЕНИЈУМА			ГЕОГРАФСКА КАРТА ЕНГЛЕСКИ КАНАЛ				
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ДЕО КУПАЛИШТА СТАНОВНИК АСИРИЈЕ						ГРАД И ЛУКА У МЕКСИКУ
ОЗНАКА ЗА АЛТ		ГРАД У ГРЧКОЈ ТУРСКИ ДРЖАВНИК, КЕМАЛ					
ВРСТА ХЕРЦЕГОВАЧКОГ ВИНА							
НАША ПРВА ГЛУМИЦА							
ПРЕВРЕМЕНО						ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ ИСКОШЕНИ	
АРХИТЕК- ТОНСКА ТЕХНИЧКА ШКОЛА				ГРАД У 3. АУСТРАЛИЈИ ВРСТА ДЕТЕРЦЕНТА			
СИМБОЛ ЗА БАКАР			ТАНАК ВЕО ЕКОНОМСКИ ОДСЕК				
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	АРАПСКИ СТАРЕШИНА ОЗНАКА ЗА ОБИМ					ОЗНАКА ЗА КАРАТ ОЗНАКА ЗА ТОНУ	
УСПРАВНО, СТРМО							

ОСМОСМЕРКА

Т	Е	К	С	Т	И	Л
П	Р	О	Т	Е	С	Т
Б	М	И	О	Н	А	С
Т	И	П	С	И	С	А
А	Т	Е	С	Т	Т	П
Ф	А	Р	Р	Р	А	А
И	Ж	И	В	А	Н	Н
Л	Н	Т	Т	Т	А	Т
А	Н	Ш	И	И	К	Љ
К	О	Р	В	Н	У	И
П	И	А	А	А	К	Ч
П	Р	Ш	З	Ч	А	А
О	Б	О	Н	А	В	Р
П	М	Л	С	И	И	А
О	Е	О	А	Т	Ц	Д
Х	С	Х	Р	Т	А	А
О	Т	О	А	Т	О	К
Д	О	В	О	Р	П	С

У лику осмосмерке треба усправно, водоравно и укосно пронаћи речи из пописа. На крају ће остати три слободна слова, која читана редом дају назив једног четинарског дрвета.

АТЕСТ, БЛАТО, ЕМБРИОН, ЕРМИТРАЖ, ЖИВАН, ИСПИТ, ИПЕРИТ, КАЛИФАТ, КИШНИЦА, КОТАО, МЕСТО, МИОНА, НАИВА, НАПАСТ, НИТРАТ, ИПЕРИТ, ОАЗА, ПАНТЉИЧАРА, ПЕХАР, ПОХОД, ПОШТА, ПРОСТАК, РАЧВА, САСТАНАК, СКАДАР, СПРОВОД, СТРИНА, ПРОТЕСТ, ТЕКСТИЛ, ТИНКА, ТРИСТАН, ТРАТИНА, ШОЛОХОВ.

ТРОСТРУКИ АНАГРАМ

**На очиглед много људи
у СТАРОЈ ДРЖАВИ СРБИЈЕ,
једну врсту речне рибе
прогутала врста змије.**

РЕШЕЊА - СКАНДИНАВСКА: зарпанак, Арпенино, додјатек, умка, ка, жар, Пон, бт, трн, и, спреја, напирек, ана, p, p, ре, мапа, плажа, а, Атина, самоток, Ита Пина, рано, им, атш, ку, цу, воар, реис, к, ОКМИТО. ОСМОСМЕРКА: БОР, ТРОСТРУКИ АНАГРАМ: Ражака, караш, шерка.

Да ли сте знали ...

– да, осим што се користи као средство плаћања поштанских услуга, поштанска марка представља један од најпрепознатљивијих симбола националне културе? Упечатљив је културни и уметнички феномен, са пажљиво одабраним мотивима, а посебан акценат се ставља на квалитет израде.

– да је прва поштанска марка издата у Великој Британији у мају 1840, као производ реформе тамошњег поштанског система и начина да се од пошиљаоца наплати услуга? Ова марка равних ивица, коју краси лик краљице Уједињеног Краљевства Велике Британије и Ирске, Викторије, позната је под именом Црни пени.

– да је прва поштанска марка у Србији издата 1866. године и звала се „Грбуша“? На њој је био осликан тадашњи српски грб, изнад је стајао натпис „К С. ПОШТА“ (КНЕЖЕВСКА СРПСКА ПОШТА). Вредела је 1 пару.

– да је прва редовна серија марака у Србији била са ликом кнеза Михаила III Обреновића? Штампане су у три боје – жутој, ружичастој и плавој, и биле су различите номиналне вредности – од 10, 20 и 40 пара. То су и марке са којима је Србија ушла у класике светске филателије. Сачувано је само 12 комада, а на иностраном тржишту појединачно достижу цену од 6.000 евра.

– да је најскупља српска марка, према расположивим подацима, на последњој аукцији продата за 70.000 швајцарских франака? Јединствена марка из 1872. године, позната под именом „Миланче“, део је чувене Фераријево збирке.

– да код нас, поред пригодних и редовних, постоје и персонализоване поштанске марке? Оне могу обележавати значајан догађај – рођење, венчање, професионални успех... Штапају се на специјалном папиру и такође садрже номиналну вредност, назив земље, годину издања и истоветан начин зупчања.

– да се последњих 20 година у септембру одржава тематско такмичење за најлепшу марку Европе? Ове године Пошта Србије је за националног кандидата на том избору определила марку под називом „Дрекавац“. Марка је урађена у оквиру теме такмичења – Приче и митови, а њена номинална вредност је 85 динара.

Лековите мисли

Лек за главобољу. Не мислити.

Све су наших руку дела. И недела!

Јефтина обећања се скупо плаћају.

Нема више посела. Море, нема више ни пола бивших села.

„Расаднике неписмености“ треба заливати образовним програмима.

Све је постигао са својих десет прстију. Прима мито.

Душан Старчевић

На крају тунела

Поплава афоризама, а још се нико није удавио.

Афоризам некога насмеје, док другог расплаче.

Афоризам је пацифиста, а уме да одјекне као бомба.

Сви воле афоризам, али на туђи рачун.

Добар афоризам је онај који прохода чим се роди.

На крају тунела – афоризам.

Радомир Станојковић

Паметовање

Ретко ко је случајно изгубљен случај.

Лако је паметовати. Треба се дозвати памети.

Успех по сваку цену, нема цену.

Не скидајте маске. Бал тек треба да почне.

Ја сам редован платиша. Платио сам све за шта ме је болело уво.

Више се не играмо. Сви су нас изиграли.

Пеко Лаличић

Иван Лазаревић

Сеизмографија

Личност? То је много више од дволичности.

Сиротиња не пита – шта има за јело, него – има ли шта?

Афористичари су живи сеизмографи. Бележе и најмање дубинске промене у земљи.

Где је много подмитљиваца ту се (с)нађе и доста подмутљиваца.

Насупрот мултимилијардера су многобројнији нултимилијардери.

Слободан Дучић

Грешке

Не учим на туђим грешкама. Моје су веће.

Од слепог црева сам оперисан, а од слепих очију нисам.

Нисмо сви само равноправни, него и равнодушни.

Био бих послушан, али ме нико не слуша.

За добрим се коњем прашина диже, а на магарца пада.

Помогао бих свакоме, али сви се понашају као да ме нема.

Милен Миливојевић